

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
תכניות לימודים ייחודיות

שם ביה"ס/המוסד: בית חינוך שש שנתי בן גוריון- פיינברג,

פתח תקוה

שם התכנית הייחודית: לימודי איראן, בטחון ומודיעין

תחום הדעת: מדעי הרוח

מספר יחידות הלימוד: 5

סמל מוסד: 490052

בית חינוך שש שנתי
בן גוריון-פיינברג

לימודי איראן, ביטחון ומודיעין
תכנית לימודים ייחודית
ספטמבר 2017

תוכן העניינים

עמ' 4	1. הרקע לפיתוח התכנית והתפיסה הרעיונית שלה
עמ' 4	א. רקע על בית הספר
עמ' 4	ב. סיבות הנמקות לפיתוח התכנית
עמ' 4	ג. ייחודיות התכנית
עמ' 5	ד. מבנה התכנית ומספר יחידות הלימוד
עמ' 5	ה. כותבי התכנית ושותפיה
עמ' 6	ו. התלמיד וצרכיו
עמ' 6	ז. צוות ההוראה
עמ' 7	ח. החברה וצרכיה
עמ' 7	ט. רציונל התכנית
עמ' 8	2. מטרות התכנית
עמ' 8	מטרות העל של התכנית
עמ' 8	מטרות קוגניטיביות/רגשיות/מיומנויות
עמ' 9	מטרות בתחום השפה והתרבות
עמ' 10	3. דרכי הוראה-למידה-הערכה
עמ' 11	פעילויות העשרה
עמ' 12	דרכי הערכה ומבנה ההערכה
עמ' 12	משוב ובקרה
עמ' 13	4. מפרט התכנים
עמ' 13	שפה ותרבות
עמ' 19	שפה פרסית
עמ' 52	ביטחון ומודיעין
עמ' 63	5. ביבליוגרפיה
עמ' 68	6. נספחים

1. הרקע לפיתוח התכנית והתפיסה הרעיונית שלה

א. רקע על בית הספר

בית חינוך שש שנותי בן גוריון-פיינברג בפתח תקווה מונה 1450 תלמידים. בחטיבה העליונה (תיכון בן גוריון) לומדים 880 תלמידים. תהליך האיחוד בין בתי הספר החל בתשע"ד ומצוי בימים אלה בעיצומו. בתיכון בן גוריון 27 כיתות. בכל שכבה 2 כיתות מב"ר, 2 כיתות מצטיינים, 4-5 כיתות עיוניות. הצלחת התלמידים בבחינות הבגרות גבוהה: בתשע"ד 95% מהבוגרים היו זכאים לתעודת בגרות מלאה. בשכבה י"ב כיתת חינוך מיוחד ללקויי למידה שם צפויים 50% מהתלמידים להיות זכאים לבגרות מלאה. אוכלוסיית התלמידים בבית הספר היא מחתך סוציו-אקונומי בינוני-גבוה. בבית הספר מגוון של מגמות לימוד ומסלולי העשרה המותאמים לאוכלוסיות השונות מכיתות המצטיינים ועד לכיתת החינוך המיוחד כשהדגש מושם על שונות הלומדים.

בבית הספר מתקיימת תכנית "העתודה המדעית הטכנולוגית" המעודדת מצוינות בתחום המדעים. עם זאת, יש לציין כי הגישה הבסיסית של בית הספר היא רב-תחומית ומעודדת את התלמידים ללמוד את לימודי המדעים גם לצד לימודי מוזיקה, תקשורת ומדעי החברה והרוח. לרשות התלמידים מעבדות חדישות, אולפן רדיו וחדר עריכה למגמות התקשורת, בימים אלו מוקם בבית הספר חדר ללימוד מתמטיקה.

ב. סיבות והנמקות לפיתוח התכנית

אנו רואים ערך עליון בחיבור בני הנוער למציאות ולהתרחשויות במדינת ישראל ובעולם ולהבנת תהליכים היסטוריים בחייה של מדינת ישראל כחלק ממערכת היחסים במזרח התיכון ובזיקה ישירה לסכסוך הישראלי-ערבי.

בנוסף, בית הספר מאמין כי הקניית יכולות מחקר ויצירת ידע חדש, חיוניים לצורך פיתוח דור העתיד של אנשי מחקר בתחומים שונים ולהפיכת הבוגרים לאזרחים המשתלבים ותורמים לצבא, לאקדמיה ולשירות המדינה.

בית הספר החליט לכתוב תכנית לימודים שתאפשר מחד, רכישת ידע וכלים להכרה ולהבנת השפה הפרסית ותרבותה של איראן וההיסטוריה שלה, ומאידך פיתוח יכולות חקר ויצירת ידע חדש בתחומי המזרח התיכון, הביטחון, המודיעין והיחב"ל.

ג. ייחודיות התכנית

למיטב ידיעתנו, קיימת בבתי ספר אחדים תכנית להכשרת דוברי פרסית בשיתוף פעולה עם הצבא, אולם אין תכנית לימודים המאפשרת **שילוב** לימודי איראן (בדגש על שפה ותרבות) עם לימודי ביטחון לאומי ומודיעין. התכנית המוצעת הינה תכנית בגישה רב-תחומית המבקשת לאפשר לתלמידי כיתות י"א-י"ב הלומדים במסגרתה היכרות בסיסית של השפה הפרסית, היכרות מעמיקה עם ההיסטוריה והתרבות האיראנית, ושילוב הידע בתחום זה יחד עם הקניית כלים ופיתוח יכולות של ביצוע מחקרים והתמודדות עם תפישות ופרדיגמות קיימות בתחומי הביטחון הלאומי והיחב"ל במסגרת המערכת במזרח התיכון בכלל והמפרץ הפרסי בפרט, תוך התייחסות שוטפת לסוגיות הביטחון הלאומי של מדינת ישראל.

ד. מבנה התכנית ומספר יחידות הלימוד

התכנית היא רב-תחומית ומשלבת לימודי איראן - שפה ותרבות לצד לימודי ביטחון, מודיעין והמזרח התיכון (בדגש על איראן).

התכנית תילמד במשך שנתיים, בכיתות י"א-י"ב בהיקף כולל של 450 שעות.
התכנית הייחודית כוללת 5 יח"ל:

3 יחידות לימוד: שפה ותרבות פרסית

2 יחידות לימוד: לימודי איראן, ביטחון ומודיעין

בוגר המגמה יהיה זכאי, איפוא, ל-5 יח"ל במסגרת סמל מקצוע ראשי "פרסית".

מספר יח"ל	התכנים	כיתה י"א	כיתה י"ב	דרך הערכה מסכמת
2	לימודי שפה פרסית	3 שעות שבועיות	3 שעות שבועיות	שאלונים ייחודיים
1	לימודי תרבות איראן	2 שעות שבועיות	2 שעות שבועיות	
2	לימודי איראן, ביטחון ומודיעין*	3 שעות שבועיות	3 שעות שבועיות	עבודת חקר

*בנוסף בכל שבוע תינתנה שמונה שעות פרטניות בכל שכבת גיל ללימוד תהליכי חקר ולווי בביצוע העבודות.

ה. כותבי התכנית ושותפיה

1. פיני שמילוביץ – מחנך ומורה לאזרחות ומזרח תיכון בבית הספר בן גוריון - פיינברג בפתח תקווה, בעל עבר מקצועי עשיר בשירות הביטחון MA במדעי המדינה (ביטחון לאומי), אוניברסיטת חיפה (1996).
BA במדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה (1995).

2. שרה שגיב – סגנית מנהלת ורכזת פדגוגית בבית הספר בן גוריון - פיינברג בפתח תקווה, בעלת תואר MA בניהול מערכות חינוך, אוניברסיטת קלארק ארה"ב (1996). BA בשפה וספרות ערבית ולשון עברית - אוניברסיטת ת"א (1972).

3. חנה ג'האן-פרוז – ילידת איראן, בעלת רקורד של 10 שנות הוראה רגילה ומתקנת במסגרת תיכונית. תלמד שפה ותרבות במסגרת התוכנית.

4. דינה לוין – רכזת הערכה בית ספרית בבית הספר בן גוריון - פיינברג בפתח תקווה.

שותפים נוספים בכתיבת התכנית ובהפעלתה:

- ד"ר סולי שאהוור – חוקר איראן, מרצה בכיר, וראש מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי שבאוניברסיטת חיפה. מרכז עזרי, על העומד בראשו ועמיתיו, הוא שותף אקדמי אשר נותן חסות אקדמית וכן שירותי ייעוץ, הכוונה, הדרכה, הנחייה, והרצאות אקדמיים.
- קרן מיראז' – קרן העוסקת, בין היתר, בטיפול מורשת יהודי איראן, שותפה בהפעלת התכנית ותסייע בתכנים רלבנטיים בתחום השפה, הדרכה ובאירועי העשרה ותוכן.

1. התלמיד וצרכיו

לתכנית ייחודית זו נשאף לאתר תלמידים בעלי יכולת קוגניטיבית גבוהה יחסית אשר יפגינו מוטיבציה ועניין בתהליכי חקר בתחומי דעת קרובים.

יש לציין כי התלמידים אינם נדרשים לידע קודם בפרסית או בערבית.

התלמיד ייחשף במהלך לימודיו בתכנית לעולמם התרבותי, החברתי והפוליטי של דוברי השפה הפרסית במרחב המזרח התיכון. במקביל יעשיר את עולם התוכן שלו בסוגיות הקשורות לעולם הביטחון והמודיעין הישראלי, יתמודד עם שאלות הנוגעות להבנת אירועים היסטוריים ותהליכים שהתרחשו ועודם מתרחשים באזורנו.

התלמיד יפתח כישורי מחקר, גילוי ויצירת ידע חדש, יפתח יכולת התבוננות ביקורתית מבוססת ידע כלפי אירועים והתרחשויות. הוא יעמיק את הידע בתחומים אקטואליים ויתאפשר לו שימוש בכלים רציונליים בגיבוש תפישת המציאות.

התלמיד ירכוש יכולת ניתוח רב תחומית ויוכל להתייחס לנתונים השונים במגוון של גישות וברב-מימדיות הכוללת בתוכה משתנים רבים המשפיעים על אירועי חיינו.

בתהליכי הלמידה וההוראה תינתן גם תשומת לב לצרכים הרגשיים של התלמיד: חיזוק ביטחונו העצמי, חיזוק פעילות עצמאית, פיתוח חוש הביקורת ויכולת העמידה בפני קהל. כל אלו יביאו לחיזוק יכולותיו בעתיד כאדם בוגר.

התלמיד ילמד לעבוד כיחיד, תוך התמודדות עם משימות יחידניות, ובמקביל גם ילמד להשתלב בקהילת לומדים – עבודת צוות. הוא ייטול חלק בפאנלים ובקבוצות דיון שבהם יוכל לחזק את יכולת ההקשבה והצגת טיעוניו בפני זולתו.

2. צוות ההוראה

כותבי התכנית ישמשו כמורי התכנית. כמו כן, ישולבו בהוראת התכנית מומחים נוספים, בעיקר מקרב עמיתי מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי, כמרצים אורחים בשיעורים ובתכניות ההעשרה הנלוות לה.

אל צוות ההוראה הצטרף ד"ר ערן סגל חוקר ממרכז עזרי/אוני' חיפה המוביל הוראה והנחיה של למידה פרטנית בשיטות מחקר.

ח. החברה וצרכיה

במשך שנים, איראן וישראל היו בנות ברית ואף שיתפו פעולה כחלק מציר שנוצר כנגד איום מצד מדינות ערב השונות. לאחר המהפכה האסלאמית בסוף שנות ה-70 של המאה הקודמת, חל שינוי מהותי במארג היחסים בין המדינות ובתמונת היחסים האזוריים. מן הראוי שמצב זה ייבחן לעומקו, יילמדו התהליכים שהביאו לשינוי המהותי ותיבחנה המשמעויות לעתיד. איראן מצטיירת כישות שעמה תיאלץ ישראל (ונראה שהעולם המערבי בכללו) להתמודד לאורך זמן. כפי שחשוב לדעת את השפה הערבית כחלק מהכלים להתמודד עם סוגיית הסכסוך הישראלי-ערבי ועם סוגיית שילובם של ערביי ישראל במדינת ישראל, כך חשוב גם ללמוד ולהכיר את השפה הפרסית ואת התרבות של אחת מהאימפריות הקדומות בעולם. עד כה לא ניתן לתחום זה משקל התואם את חשיבותו במערכת החינוך בישראל, למרות צורך הולך וגובר בהכרת הזירה האיראנית, תרבותה ותהליך קבלת ההחלטות של קברניטיה. התכנית מציגה תכנים רלבנטיים לעידן המודרני ולמציאות שבה אנו חיים. כאמור, בתכנית יושם דגש על שימוש בכלים ובמתודולוגיה לביצוע מחקר לצורך הצגת תמונה מורכבת ומעמיקה שתאפשר לתלמידים למידה משמעותית ותקנה להם יכולות שבהן יוכלו לעשות שימוש בהמשך חייהם הבוגרים.

ט. הרציונל – התפיסה הרעיונית של התכנית

בבסיס רציונל התכנית עומדים **שלושה** עקרונות:

1. יצירת תכנית רב-תחומית.
 2. יצירת תהליך למידה לינארי, שיטתי ומובנה.
 3. מתן ביטוי למגוון של יכולות (אינטליגנציות) באופן הערכת התלמידים.
- סיכומו של דבר, השילוב בין תחומי ידע שונים, שיטות הוראה ולמידה מגוונות, תהליכי חקר ולמידה חווייתית יגדילו משמעותית את ההנאה וחדוות הלמידה של כל המעורבים בתכנית, תלמידים ומורים כאחד.

המסר המרכזי של רציונל התכנית הוא שהשילוב של לימוד ידע (שפה, תרבות, גיאוגרפיה, היסטוריה,

יחב"ל) עם רכישת כלי ניתוח ומחקר יאפשר יצירה של ידע חדש על ידי התלמידים.

ייחודה של התכנית הוא בכך שהיא משלבת חקר נתונים ותהליכים **במקביל** לרכישת שפה חדשה (פרסית) ובכך מאפשרת הכשרת תלמידים חוקרים, בעלי ראייה רחבה, קשובים לאקטואליה, ובעלי יכולת לנתח מידע קיים ולייצר ידע חדש. אנו מאמינים ששילוב של רכישת כלי הניתוח, רכישת הידע על תמונת המזרח התיכון, הבנת המערכת האזורית והכרת שפה מרכזית באזור - תמקסם את יכולותיהם של התלמידים בעתיד הקרוב והרחוק.

התכנית תפתח את יכולותיהם של התלמידים ליצור תמונת מידע מלאה, המבוססת על איסוף וניתוח פריטי מידע ונתונים, ניתוח תהליכים המתרחשים ברמה המערכתית ותכלול משתנים רבים בתהליכי הניתוח.

2. מטרות התכנית

מטרת-על

מטרת-העל של תכנית הלימודים הינה להכיר ללומדים שפה חדשה ומורשת תרבותית, ולצייד אותם בכלים אנליטיים שיתרמו להתפתחותם המקצועית והאישית. זאת מתוך שאיפה לפתח דור חדש בישראל של חוקרים מולטי-דיסציפלינאריים המשלבים תחומי ידע שונים: מודיעין, ביטחון, שפה ותרבות, היסטוריה של המזרח-התיכון ויחסים בינלאומיים. לימוד השפה יאפשר לתלמידים להתוודע למורשת התרבותית שלה, להכיר את דובריה, מנהגיהם ואורחות חייהם ולטוות עמם רשת של קשרים בין אישיים וקשרים אחרים. מתוך כך נגזרות מטרות-המשנה של התכנית. במוקד, אנו מבקשים להשתמש "בזירה" המזרח-תיכונית בכלל ו-"בזירה" האיראנית בפרט, כבסיס ל"סיפור ההיסטורי" אותו ינתחו התלמידים במסגרת התכנית. כמו-כן, התכנית מבקשת להעשיר את התלמידים בידע תיאורטי ומעשי רב אודות מיקומה של ישראל בזירה המזרח-תיכונית, בדגש על הדינאמיקה ביחסים הבינלאומיים מול איראן. התכנית תעסוק במשולש איראן-ישראל-מדינות ערב, מתוך הבנה כי אין להבין זירה אחת ללא האחרת.

לצד זאת, אנו מבקשים לפתח בקרב התלמידים כיווני חשיבה וניתוח מגוונים בבואם לנתח אירועים היסטוריים, מתוך הבנה כי מלחמות הינן אירועים מכוננים וחשובים אך לא בלעדיים. אנו משלבים בתכנית הלימודים גם תכנים העוסקים בזירה המדינית, הזירה הפנימית (קרי, החברה המקומית), תרבות, שפה, סוציולוגיה, כלכלה, מדעי החברה, גיאוגרפיה ועוד.

מטרות קוגניטיביות

1. היכרות עם השפה, התרבות, ההיסטוריה והחברה האיראנית.
2. הכשרת אזרחים בעלי ידע נרחב בנעשה בעולם ובעלי הבנה מעמיקה של תהליכים לוקאליים וגלובליים.
3. העמקת התשתית האינטלקטואלית והתרבותית של הלומדים, והעשרתם במגוון רחב של תחומים, כגון: דת, גיאוגרפיה, אומנות, קולנוע, ספרות, ולשון.
4. טיפוח יכולת הסקת מסקנות ויצירת ידע על סמך נתונים (כמו: נתונים גיאוגרפיים, דמוגרפיים וכו').
5. פיתוח ושכלול יכולת ניתוח, חשיבה ביקורתית והבנה של תהליכים מורכבים ומערכתיים.
6. הקניית מסגרת מושגית לניתוח והבנה של אירועים ותהליכים פוליטיים המתרחשים בזירה הבינ"ל. העמקת עולם הידע של התלמידים מתוך תפיסה רב-תחומית אינטגרטיבית.
7. הכרה באפשרות קיומן של פרספקטיבות שונות בניתוח אירועים ויחסים בינלאומיים, ופיתוח היכולת להבחין באסכולות השונות.

מטרות רגשיות-ערכיות

1. טיפוח בוגר מודע ומעורב חברתית, בעל חוש ביקורת וחותר לשינוי.
2. טיפוח סקרנות להיכרות עם תרבות ודפוסי חיים אחרים מתוך רצון להבינה מתוכה, ללא שיפוטיות, סטריאוטיפים ודעות קדומות. היכרות עם "האחר" מתוך סובלנות ופתיחות.
3. פיתוח זהות לאומית ואזרחית על סמך ידע מבוסס וניתוח מושכל של נתונים ולא על סמך השתייכות פוליטית או התרשמות שטחית מדיווחים במדיה. פיתוח יושר אינטלקטואלי, תוך הצגת מקורות הידע והימנעות מהכללות בלתי מבוססות.
4. עידוד למידה אקטיבית והפיכת הלומד לעצמאי ולמשתתף עירני ופעיל בשיעורים. התלמידים ישולבו בהוראת התכנית, יתמחו בנושאים מסוימים באופן עצמאי, יכינו מצגות והרצאות ויצגו אותן בפני הכיתה.
5. עידוד גילויי אחריות של התלמידים: באופן אישי וקבוצתי.
6. עידוד אהבת הלימוד ופיתוח הסקרנות להמשיך ולהעמיק באופן עצמאי ובמסגרות אחרות (בכלל זה לימודים גבוהים) את ידיעותיהם של הלומדים ואת השכלתם.

מטרות בתחום הכישורים והמיומנויות

1. טיפוח אסטרטגיות למידה עצמאית וקבוצתית. עידודה של הפרייה הדדית של רעיונות בסביבה שיתופית, תוך שמירה על תרבות הדיון.
2. שכלול יסודות הקריאה והכתיבה המדעית-מחקרית, תוך פיתוח יכולת ההבעה בכתב.
3. שכלול ההבעה בעל פה, תוך תרגול פרזנטציות, עמידה ודיבור מול קהל וכדומה.
4. פיתוח יכולת הלומדים לעבד חומר תאורטי באופנים שונים (תרשימי זרימה, טבלאות וכו').
5. מתן כלים לניתוח ביקורתי של המידע האקטואלי המופץ בתקשורת הכתובה והאלקטרונית, תוך הבחנה בין איכויות שונות של חומרים כתובים ומקוונים.

מטרות בתחום השפה והתרבות הפרסית

1. **תקשורת:** טיפוח מיומנויות תקשורת בשפה הפרסית: הבנה (הבנת הנשמע והבנת הנקרא) והבעה (בעל-פה – במונולוג ובשיחה – ובכתב).
2. **חשיפה לתרבות:** לימוד השפה פותח צוהר להכרת התרבות והמורשת שנוצרו בשפה זו ומאפשר להם להכיר את ערכיה ולהוקיר אותה.
3. **השפה כנכס:** רכישת שפות, בנוסף להיותה נכס אישי, מהווה גם נכס לאומי, תרבותי, מורשתי וכלכלי למדינת ישראל, ומסייעת גם להסברה, לביטחון וליחסי החוץ של המדינה.
4. **יצירת מוטיבציה:** יצירת המוטיבציה של התלמיד להרחבת הידע בשפה מעבר לחומר הנלמד בכיתה, והעמקת ההיכרות עם היצירות התרבותיות השונות.

3. דרכי הוראה, למידה והערכה

במסגרת לימודי התכנית ישולבו מגוון דרכי הוראה, למידה פעילה והערכה:

- קבוצות דיון בנושאים אקטואליים בזיקה לתכנית הלימודים
- הגשת עבודות יחידניות וצוותיות
- חיפוש מידע ברשת ובמאגרי מידע מקוונים ופיזיים
- משימות חיפוש מורכבות אחרי ידע ונתונים ברשת (בדגש על מיומנויות המחקר המודיעיני)
- מבחני ידע וניתוח אירועים
- אנסינים על מאמרי דעה / נאומים / חוות דעת
- סימולציות
- דו"חות צפייה בסרטים
- סיורים מודרכים במוזיאונים ובמוסדות תרבות (כגון: מוזיאון האסלאם, מוזיאון צה"ל).

הדגש של התכנית הוא על יישום כלים פרקטיים של ניתוח, חשיבה, ביקורת, כתיבה ואיסוף חומר - ופחות על שינון וקריאה חד-מימדית. כך, נשלב מגוון מקורות, דוגמת קריאה מחקרית, עיון ואיסוף במקורות ראשוניים, צפייה בתכנים ויזואליים ועידוד דיון וגיבוש חשיבה מחקרית עצמית ועצמאית של התלמיד. ההוראה תשאף לשלב תהליכי למידה מהם יפיקו התלמידים עניין והנאה.

הערכת התלמידים תתבסס על הערכה שוטפת מגוונת (השתתפות פעילה, מבחנים, הגשת תוצרים יחידניים וצוותיים, הצגת נושא בפני הכיתה) והערכה מסכמת.

10

בלימודי הביטחון והמודיעין יידרשו מסיימי התכנית להגיש עבודה מסכמת יחידנית בעלת היבטים מחקריים – עיוניים ומעשיים (למשל - הצגת מסקנות והמלצות לפיתוח מדיניות לאומית בסוגיה נתונה). עבודת הסיום היחידנית תבוצע בשלבים מונחים על ידי החונך, כאשר בכל שלב ייבחן תוצר הביניים ויינתנו הערכה והערות לשיפור. ההערכה המסכמת הסופית תינתן לעבודה היחידנית שתוגש בסוף כיתה י"ב. חלק מציון ההערכה יתייחס גם לדרך הצגת העבודה על ידי התלמיד. הצגת העבודה על ידי התלמיד וההגנה עליה תאפשר לתלמיד לצבור ניסיון בעמידה מול קהל.

עבודת החקר היחידנית תהווה את ציון הבגרות בתחום הביטחון והמודיעין ולימודי איראן. עבודה זו תיבחן על ידי מעריך חיצוני.

העבודה בצוותים מחנכת לערכים של עבודה בשיתוף פעולה, סיוע לאחר, מו"מ ופשרות. בכל עבודה צוותית יוגשו גם רפלקציה אישית של כל חבר צוות ורפלקציה קבוצתית. במסגרת הרפלקציה יצטרכו התלמידים להעיד על חוזקות/חולשות שנתגלו תוך כדי העבודה, תוך התייחסות גם להיבט הרגשי סביב ביצוע העבודה בצוות.

תלמידי ביה"ס הלומדים גם מקצועות מוגברים אחרים (כגון תקשורת) יוכלו לשלב בעבודת החקר היחידנית גם תוכן וידע מדיסיפלינות אחרות.

עבודותיו של כל תלמיד תישמרנה כ"תלקיט" (פורטפוליו) כתוב או דיגיטלי שיהיה אחד המרכיבים שישמשו את המורה בהערכה המסכמת של התלמיד עם סיום לימודיו.

לימודי השפה:

תלמידים יתקבלו ללימודי התכנית גם ללא ידע קודם בפרסית או בערבית.

השאיפה היא לקיים את השיעורים על טהרת השפה הפרסית ככל הניתן.

התלמידים ילמדו את הבסיס לשפה: בסוף לימודיו, התלמיד יוכל להבין טקסטים שכוללים בעיקר מילים וביטויים נפוצים, יומיומיים, או הנוגעים ישירות לחייו, וכן תיאורי אירועים, רגשות ושאיפות ומכתבים אישיים. בתחום הבנת הנשמע, יוכל התלמיד להבין את המסר העיקרי בדיבור ברור ותקני בנושאים המוכרים לו, וכן את עיקרי הדברים בתוכניות רדיו וטלוויזיה בתחומי אקטואליה ובתחומי העניין שלו, כאשר הקריין מדבר ברור ולאט. התלמיד יוכל להתמודד בשיחה עם רוב המצבים שעשויים להתעורר בנסיעה לאיראן (או לשוק לוינסקי, בו קיימת קהילה של יוצאי איראן), ולהשתתף ללא הכנה מוקדמת בשיחות פשוטות בנושאים מוכרים. הוא יוכל לחבר משפטים וביטויים פשוטים כדי לתאר בעל-פה חוויות ואירועים, את חלומותיו ושאיפותיו, וכן להסביר בקצרה דעות ותוכניות, לתמצת עלילות של סרטים וספרים ולבטא את תחושותיו לגביהם. בתחום ההבעה בכתב, התלמיד יוכל לכתוב טקסט קצר וקוהרנטי על נושאים מוכרים (יומיומיים או בתחום העניין שלו), ולכתוב מכתבים אישיים המתארים חוויות ורשמים.

גם בלימודי השפה נשאף לקיים תהליכי חקר וגילוי עצמי: באוצר המילים נשאף להבנת המשמעויות מתוך דמיון ללשונות אירופה או לערבית (הדומה לעברית), או מתוך הקשר.

בהמשך יתרגלו התלמידים קטעי טקסט קצרים ובסיסיים לתרגול ידיעת השפה. בשלבים אלו עיקר המאמץ יושקע בשינון מילים, פעלים ושמות.

11 במהלך הוראת השפה ייעשה שימוש באמצעי מדיה מגוונים (כמו: טקסטים כתובים, קבצי קול, וידאו, מצגות ללמידה עצמית).

בנוסף לתחומים הקשורים לשפה ולספרות, ייחשפו התלמידים לתחומי תרבות מגוונים כגון: מוסיקה, ספורט, פוליטיקה, תקשורת, מגדר ויצירות קולנוע ואומנות.

נשאף לחשוף את התלמידים למגוון של טקסטים ועולמות תוכן שונים, ולהתאים את הטקסטים שמהם לומדים את השפה לנושאי התרבות הנלמדים במקביל.

הרחבות והעשרה: תכנית פעילויות חוץ-כיתתית

כחלק מלימודי השפה והתרבות, ישתתפו התלמידים במספר סיורים:

1. סיור בשוק לוינסקי ובשוק הפשפשים בת"א ובמסעדה פרסית (ויזמינו בפרסית!)

2. סיור בגנים הבהאים בחיפה

3. סיור במוזיאון האסלאם בירושלים

4. סיור במוזיאון ארצות המקרא, ירושלים

5. השתתפות באירועי ה"נורוז" - חג האביב האיראני. (הזדמנות טובה להכיר את המטבח ולדבר בפרסית)

תכנית הלימודים בביטחון ומודיעין כוללת בנוסף **סדנאות מיוחדות** כגון:

1. "סדנת סייבר"

2. ימי עיון וכנסים במרכז עזרי – מרכז לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוני' חיפה

3. סדנת "וובינט" (איסוף מידע ממקורות גלויים ברשת האינטרנט)

4. הרצאות העשרה בתחומי איראן, ביטחון ומודיעין

מבנה הערכת הישגיו של התלמיד:

שכבה י"א

פרסית:

מבחן 1 - 15%

מבחן 2 - 15%

מבחן 3 - 20%

מטלות - מטלת חקר מחוז 5%, מטלת חקר יהודי ערב 5%, הכתבות 10%. סה"כ: 20%

מתכונת- 30%

הערכת מורה ובנוס על פי תקנון ביה"ס - חמש נקודות (2 נקודות על נוכחות, 3 נקודות על תלמידאות)

12

ביטחון ומודיעין:¹

מבחן 1 - 15%

מבחן 2 - 25%

עבודה 1 - 10%

עבודה 2 - 20%

עבודת חקר מסכמת - 30%

הערכת מורה ובנוס על פי תקנון ביה"ס - חמש נקודות (2 נקודות על נוכחות, 3 נקודות על תלמידאות)

שכבה י"ב

פרסית:

מבחן 1 - 15%

מבחן 2 - 15%

מבחן 3 - 20%

מטלות (הכתבות 10%, מטלת חקר תרבות 5%, דפי צפייה 5%) סה"כ 20%

מתכונת - 30%

הערכת מורה ובנוס על פי תקנון ביה"ס - חמש נקודות (2 נקודות על נוכחות, 3 נקודות על תלמידאות)

¹ ציון זה לא ישוקלל בציון ההגשה לבגרות בפרסית בי"א, אלא יהווה רכיב בציון ההגשה במודיעין וביטחון י"ב.

ביטחון ומודיעין:

מבחן 1 - 20%

מבחן 2 - 20%

ציון י"א² - 20%

עבודת חקר סמינריונית - 40%

הערכת מורה ובנוסף על פי תקנון ביה"ס - חמש נקודות (2 נקודות על נוכחות, 3 נקודות על תלמידאות)

דרכי הערכה מסכמות:

3 יח"ל:

בסיום כיתה י"א ייבחנו התלמידים בשאלון ייחודי – יחידה אחת בשפה פרסית ותרבות איראן.

בסיום כיתה י"ב ייבחנו התלמידים בשאלון ייחודי – שתי יחידות לימוד נוספות בשפה פרסית ותרבות איראן.

2 יח"ל:

בסיום כיתה י"ב יגישו התלמידים עבודת חקר סמינריונית באחד מתחומי הידע.

תהליכי משוב ובקרה

לאורך הפעלת התכנית, במיוחד לאור היותה תכנית חדשה, נפעיל תהליכי משוב ובקרה של התלמידים על מנת להפיק לקחים בזמן אמת ולתקן במידת הנדרש.

4. מפרט התכנים

לימודי שפה ותרבות

ההישג הנדרש לשנה א' הוא לימוד 20-30 מילים חדשות בכל שבוע לימודים (המלצת המורה בתחילת השנה: ללמוד 5 מילים ביום).

להלן פירוט בטבלה:

² ציון י"א במודיעין וביטחון בלבד, ראו הערה 1.

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
שנה א': יחידה אחת	+90	שפה: הקניית כישורי שפה בסיסיים המאפשרים "להסתדר" בכתב ובעל פה בסיטואציות נפוצות ויומיומיות תרבות: היכרות בסיסית		خواندن הטוב הרע והעולם דוד מנשרי – איראן בין אסלאם למערב	
השפה הפרסית והזהות האיראנית					
דקדוק: היכרות בסיסית אוגד בגוף שלישי סדר המילים במשפט השמני הפשוט כינויי הגוף חצי מהאותיות (ליודעי ערבית) – הבדלי הגייה תרבות: שמות ערביים ושמות פרסיים, זהות איראנית נבדלת מזהות ערבית.	5	בשפה: בסיס הקריאה ניהול שיחת היכרות בסיסית פיתוח ביטחון בדיבור בסיסי מאוד בתרבות: הכרת ההבדל בין איראנים וערבים ההבדל בזהות ובשפה	אוגד כינויי גוף נושא נשוא שמני	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה הרצאה
דקדוק: שאר האותיות - קריאה והקלדה שמות שפות است – هست. תארים - ی نسبت הכינויים הרומזים این - آن תרבות: היסטוריה של השפה הפרסית, השפה הפרסית לעומת הערבית	5	בשפה: המשך בסיס הקריאה מושגים בסיסיים בפונולוגיה ובמורפולוגיה בתרבות: היכרות עם השפה הפרסית, קשריה לשפות אחרות וההיסטוריה שלה	שפה שמית שפה הודו אירופית עיצור מעבר	خواندن הטוב, הרע והעולם – מסע לאיראן הטרומ אסלאמית, פרק א' (מבוא)	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה הרצאה

קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה, שירה "טיול מאורגן" בטהראן באמצעות מפת הלוחין וה- 360 מעלות באתר העירייה קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה סיור וירטואלי באצפהאן באמצעות מצגת תמונות קריאה והאזנה לטקסט, גילוי עצמי, שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה. שירה ומשחק. מצגת קבוצות אתניות קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה הרצאה סרטונים	خواندن خواندن خواندن خواندن خواندن دود منشري: ايران بين اسلاام لمعرب, فرקים رלבنتיים.	גרעין לוואי תואר שם עצם תמורה תמורה מבארת מסותם מורפולוגיה מדביקה לעומת משורגת גרעין לוואי שם עצם שם תואר צירוף יחס	היכרות עם המאפיין הייחודי המובהק ביותר של השפה הפרסית והשימוש בו תרבות: הכרת העיר טהראן, הכרת אתר עיריית טהראן שפה: הבנת קטגוריה דקדוקית ששונה בעברית הבנת חשיבות ההטעמה בחירת דרגת היידוע הנכונה בעבור נשוא שמני תרבות: הכרת העיר אצפהאן, אתרים והיסטוריה שפה: המשך היכרות עם המורפולוגיה. הכרת סיומות הגוף במערכת הפועל הכרת מבנה הפועל (בינתיים: גזע + סג"מ). תרבות: עמידה על הרבגוניות, ריבוי הזהויות והרב- תרבותיות באיראן שפה: רענון מושגים וחוקים. סדר מילים (תיאורים) במשפט. תרבות: הבנת המצב הפוליטי-אקטואלי ואיך הוא נוצר	5 5 5 5 5	ערים באיראן דקדוק: كسره اضافه סדר הלוואים בצירוף השמני עיצורי מעבר תרבות: טהראן דרגות יידוע (יידוע, סיתום, اسم جنس – כללי + נשוא שמני) כללי פונולוגיה של ی وحدت נשוא שמני עם מילה אחת ועם יותר ממילה אחת. [אולי ירד: נשוא משייך ומזהה] תרבות: אצפהאן. האוגד בכל הגופים תרבות: דתות וקבוצות אתניות באיראן (כורדים, בלוצ'ים, פארס, טורקים – אזרים, זורואסטרים, יהודים, בהא'ים, מסיחי – וכמובן מסלמון, שיעה – סוני) מהפכות באיראן (בסיסי) סדר המילים במשפט השמני (רענון + תיאורים) סדר הלוואים בצירוף השמני (רענון) תרבות: המהפכה האסלאמית
--	--	---	---	--	---

מספרים נומריטיב چند داشتن אוצר מילים – בית תרבות: הצעירים באיראן + המהפכה הירוקה	5	שפה: הכרת מושג הנומריטיב רענון נושא היידוע נטיית הפועל داشتن בהווה וחיזוק ההבנה המורפולוגית תרבות: הבנת מצב הצעירים היום ומצב העם תחת השלטון האסלאמי	נומריטיב	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק
מאפיינים תרבותיים ייחודיים					
11-20 ימי השבוע چقدر می شود؟ תארים עם מספר ۱-۴ אוצר מילים – שוק תרבות: בישול/המטבח (כדאי להצמיד טיול לשוק ולמסעדה)	5	שפה: הכרת מילות שאלה שונות ל"כמה" מורפולוגיה מדבקה – חיזוק תרבות: הכרת יסודות המטבח הפרסי	(תרבות) מזונות חמים ומזונות קרים שמות של מאכלים ייחודיים	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק
המספרים מ-30 ומעלה שנים פרסיות תרבות: לוח השנה הפרסי – מניין השנים, (שמות החודשים). המרת שנים פרסיות ללועזיות (ותאריכים).	5	שפה: סיום מערכת המספר. תרבות: היכרות עם לוח השנה הפרסי ושימושיו	שמות החודשים האיראניים	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק שירת שיר החודשים הכרת אתר ההמרה לתאריכים פרסיים
חזרה לפוליטיקה...					
הפועל בעבר תרבות: צפייה בסרט דוקומנטרי על המהפכה	5	שפה: עמידה על ההבדל בין גזעי הפועל והשימוש בהם העמקת הבנת המורפולוגיה תרבות: חזרה חווייתית על המהפכה	גזע עבר גזע הווה גזע קידומת סיומת	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק צפייה בסרט דוקומנטרי על המהפכה

אוגד מקוצר چه کاره؟ תרגול עבר מה שלומך תרבות: כלכלה – אבטלה	5	שפה: תרגול ורענון אוצר מילים חדש הרחבת נושאי השיחה תרבות: היכרות עם אחת הבעיות הבווערות ביותר באיראן העכשווית	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק הרצאה
האישה האיראנית		מעמדה ושינוי מעמדה. חיי האישה באיראן לפני המפכה האיסלאמית.		
עבר ממושך מושא ישיר ב-4 דרגות היידוע תרבות: האישה האיראנית – נישואין, מוהר, ציע'ה زن ایرانی – ازدواج، مهریه، صیغه	5	שפה: העמקה: מורפולוגיה מדביקה תוספת: קידומות פועל רעיון האספקט בפועל (نمود) תרבות: האישה האיראנית בעבר נושאים הקשורים לנישואין בהווה	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק הרצאה עם מצגת
ההווה פעלים מורכבים תרבות: סרט דוקומנטרי על נישואין באיראן	5	שפה: העמקה ורענון: מערכת הפועל הבנה שהמורפולוגיה חוזרת על עצמה תרבות: הבנת מצב האישה באיראן	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק סרט.
כינוי הגוף האנקליטי תרבות: שבי- ילדא (הפוגה מנושא הנשים)	5	שפה: העמקת הבנת חשיבות ההטעמה תרבות: הבדלים בין חגים איראניים למוסלמים חשיבות החגים האיראניים	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק הצעה לפעילות חוץ: חגיגות ילדא
חיפוש במילון חוקיות בקשרים בין גזעי עבר והווה של פעלים. תרבות: נשים איראניות חשובות	5	שפה: פיתוח מיומנות החיפוש במילון הבחנה בחוקיות בקשרי גזע עבר-גזע הווה תרבות: היכרות עם נשים איראניות חשובות	خواندن	השיר "אישה איראנית" של הילא צדיקי גילוי עצמי שיחה בכיתה מצגת נשים חשובות נוספות

נושאים שונים					
עיצורי מעבר – חזרה והרחבה (במערכת השם ובמערכת הפועל) ריבוי אנושי תרבות: סרט: אף אחד לא שמע על חתולים פרסים	5	שפה: חזרה ומציאת חוקיות סיומת ריבוי אנושי	מין דקדוקי	خواندن	גילוי עצמי שיחה בכיתה הקרנת הסרט
מספר סודר ציווי תרבות: אסלאם שיעי וסוני	5	שפה: הכרת המספר הסודר רענון והעמקה במורפולוגיה הכרת התחילית החדשה לציווי תרבות: הכרת ההבדלים בין האסלאם השיעי והסוני וההיסטוריה של הסכסוך	ציווי גוף ראשון ציון גוף שלישי שיעה סונה אמאמים האמאם הנעלם	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק דקלום השיר ביחד הרצאה
סוביונקטיב خود חזרה על דרגות יידוע اسم جنس עם יותר ממילה אחת תרבות: האמא האיראנית	5	שפה: הכרת מושג המודוס בפועל הבנת הסוביונקטיב השימוש ב-خود חזרה על דרגות יידוע הרחבת اسم جنس תרבות: ההבנה שכל האימהות פרסיות (אתנחתא קומית)	מודוס סוביונקטיב מודאליות רמת העיקרון נושא המשפט	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט גילוי עצמי שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק שירה ביחד סיפורים אישיים של עולים מאיראן
שפה: תרגול וחזרה תרבות: נורוז – ראש השנה הפרסי.	עד נורוז	שפה: חידוד, העמקה, תרגול ורענון תרבות: היכרות עם החג החשוב ביותר – ראש השנה הפרסי לפני: خونه تکانی، 4 شنبه سوری، حاجی فیروز במהלך: نوروز – سال تحویل، سفره 7 سین، عمو نوروز אחרי: نوروز – دید و بازدید، 13 بدر، پوریم	نوروز سال تحویل هفت سین خانه تکانی چهار شنبه سوری حاجی فیروز قاشق زنی	פרסית: טקסטים שונים, מעובדים לרמת התלמידים	קריאת טקסטים בנושא נורוז הרצאה עריכת ספרה הפת סין וח'אנה תכאני בכיתה. המחזת קאשק זני שירים עברית: ראש השנה בעדה שלי (קישור)
שפה: תרגול וחזרה, פתרון מבחנים במתכונת הבגרות. תרבות: העשרה.	עד סוף השנה	שפה: חידוד, העמקה, תרגול ורענון "התיידדות" עם פורמט המבחן תרבות: הצגת אישים ואירועים במסגרת הטקסט לבחינת הבגרות			

שירה שיחה במליאה ובזוגות משחקים הוראה פרונטלית תרגילי חזרה			שפה: חזרה ורענון: סדר המילים במשפט, מורפולוגיה וסמנטיקה של הפועל תרבות: מבנה מערכת החינוך באיראן	5	שנה ב': שתי יחידות 180 ש"ש שפה: איפוס וחזרות תרבות: מערכת החינוך באיראן (גן, יסודי, חטיבה, תיכון, אוניברסיטה, שנת הלימודים (וכו'))
					נושא: היסטוריה.
הוראה פרונטלית מצגות דיון			התהוותה, אנשיה, מנהגיה והשפעתה על איראן	4	תרבות: התקופה הקאג'ארית
הוראה פרונטלית מצגות דיון			תרבות: הכרת תקופת השאה מבחינה היסטורית ותרבותית ההכרה שהיה גם רע	6	תרבות: תקופת פהלוי
		ערכיות הפועל סביל גרימה	ערכי היתרון וההפלגה פעלי גרימה הסביל در حال >کاری< بودن	6	ערך היתרון וההפלגה פעלי גרימה הפועל הסביל
הוראה פרונטלית מצגות דיון			תרבות: מלחמת איראן-עיראק: הסיבות לפרוץ המלחמה הסיבות להתמשכות המלחמה תוצאות המלחמה	5	תרבות: מלחמת איראן-עיראק
גילוי עצמי		מועצת שומרי החוקה מג'לס מועצת המומחים המועצה לקביעת האינטרס של המשטר	ניתוח משפטים באמצעות עוגנים תרבות: הכרת מבנה השלטון כיום הכרת האישים החשובים ברפובליקה האסלאמית כיום	5	ניתוח תחבירי תרבות: מבנה השלטון כיום
					נושא: אמנות איראנית
		פרדיקט ערכיות (שוב)	מושא פרדיקטיבי תרבות: השתלטות הערבית פרדוסי תחיית השפה הפרסית	5	מושא פרדיקטיבי תרבות: פרדוסי

			עבר מרוחק (כסת"ח)	5	עבר מרוחק תרבות: המשוררים הקלסיים
		משפט פשוט משפט מורכב משפט מאוחד	תרבות: המשוררים הקלסיים פעלים מושהים השאיפה הפרסית למשפטים פשוטים בינוני פעול בתפקיד אבסולוטי מרכיב פועלי אחד לשני פעלים מורכבים «بأ» و «ضمن» תרבות: סיפור או סיפורים מהשאה-נאמה	5	פעלים מושהים תרבות: מסיפורי השאה-נאמה
צפייה בקטעי וידאו מוסיקליים קלסיים ועכשוויים		שמות של מוסיקאים חשובים	סדר מושאים ותיאורים במשפט הפשוט תרבות: מוסיקה איראנית הכרת המוסיקה הקלסית / סצנת המוסיקה העכשווית	5	שפה: סדר מושאים ותיאורים במשפט הפשוט (אקטיבי) תרבות: מוסיקה איראנית
			תרגול, חזרות והעמקה תרבות: تعارف	5	שפה: חזרה תרבות: اخلاق و تعارف
			תרגול, חזרות והעמקה תרבות: סיפור מגילת אסתר בחוגים אנטישמיים	5	
מצגת והרצאה פרונטאלית			מי הם, כיצד דת זו צמחה באיראן, שורשיה והפצתה בעולם ומעמדם באיראן	5	תרבות: הבהאיים
שירים שיחה במליאה ובזוגות משחקים הוראה פרונטלית תרגילי חזרה			שפה: חזרה ורענון תרבות: היכרות בגדול עם הגיאוגרפיה של איראן וחלוקה למחוזות	5	תרבות - מבנה המדינה: מחוזות, ערים מרכזיות, הרים, מזג אוויר וכו' (מתרגל מספרים)
					נושא: היסטוריה
		פרודוקטיבי בינוני בינוני פועל	חזרה על אספקטים סוגי הבינוני הפועל שימושי הבינוני הפועל	6	הבינוני הפועל

		שם פעולה שם הפועל מושא סמיכות מדומה	שמות פעולה ו-ى مصدرى שימוש בשם הפועל כשם פעולה מושא פנימי Bahuvr̥hi (=סמיכות מדומה, ביטויים אקסו-צנטריים)	5	שם הפעולה מושא פנימי סמיכות מדומה
			פעלים מורכבים: עם בינוני/שם פעולה + شدن / کردن פעלים מורכבים מופרדים: מושא כלואי, מושא פנימי	5	פעלים מורכבים – העמקה.
גילוי עצמי שירים פרונטלי		האסכולה האיראנית לעומת האסכולה האסלאמית	סוביונקטיב מושלם תרבות: האסכולה האיראנית לעומת האסכולה האסלאמית הכרת הסגנון העקיף האיראני	5	סוביונקטיב מושלם תרבות: האסכולה האיראנית לעומת האסכולה האסלאמית
			תרגול, חזרות והעמקה תרבות: יהודי איראן	5	שפה: חזרה
			תרגול, חזרות והעמקה.	5	
הרצאה שירה בכיתה משפטים בודדים לדוגמה	בשבועות החזרה אין טקסט	(חזרה מהשנה שעברה)	בשפה: חזרה על תחביר ומערכת השם בתרבות: מנגנון הפיקוח של המשמרות המהפכה - כיצד הוא פועל	5	דקדוק: חזרה על מערכת השם: كسرة اضافه، ى نسبت، ى مصدرى، ى وحدت، סדר מילים במשפט השמני, במשפט הפועלי ובצירוף השמני.
מצגת הרצאה פרונטאלית			מי הם, כיצד דת זו צמחה באיראן, שורשיה והפצתה בעולם ומעמדם באיראן	5	תרבות: הדת הזרואסטית
					נושא: היסטוריה

שפה: האספקט המושלם תרבות: האימפריות הקדומות	5	שפה: הבינוני הפעול על כל תפקידיו האספקט המושלם (עבר והווה) הסיומת انه תרבות: האימפריה האח'מנית	בינוני פעיל-סביל בינוני פעול תואר הפועל שמות 3 מלכים חשובים מכל שושלת		
דקדוק: האספקט המושלם - המשך	6	בשפה: הבינוני הפעול ותפקידיו, האספקט המושלם (עבר מושלם והווה מושלם) בתרבות: האימפריה הסאסאנית	דקדוק: צורת פועל פשוטה לעומת צורת פועל מורכבת, צורה קפואה, פועל עזר, בינוני פעול, שם תואר, אספקט מושלם. חזרה: מודוס, אינדיקטיב, אספקט, ממושך, הרגלי, מתמשך.	טקסט אקטואלי שיש בו צורות פועל שלמדנו + בינוני פעול בתפקיד לוואי + אספקט מושלם בעבר ובהווה אינדיקטיב	קריאת טקסט ניתוח מורפולוגי גילוי עצמי שירה שיחה תרגול בכיתה
הבינוני הפועל – חזרה תרבות: שושלת קאג'אר מרד הטבק המהפכה החוקתית	5	חזרה על אספקטים סוגי הבינוני הפועל שימושי הבינוני הפועל	פרודוקטיבי בינוני בינוני פועל		
דקדוק: خود	6	בשפה: כינוי הגוף הרפלקסיבי خود, שימושיו בתפקידים תחביריים שונים (לוואי, תמורה, מושא). תרבות: מלחמת איראן-עיראק – המשך: תוצאות המלחמה ונשימוש בנשק לא קונבנציונלי שנעשה נגד אזרחי איראן	חזרה: לוואי, תמורה, מושא. חדש: רפלקסיבי (לא חובה).	טקסט אקטואלי שיש בו צורות שלמדנו + خود בתפקידים תחביריים שונים	קריאת טקסט והסברי המורה שיחה תרגול בכיתה
דקדוק: המשך خود, העמקת ההבדלים בינו לבין כינויי גוף	5	בשפה: ההבדל בין שימוש ב-خود לשימוש בכינוי גוף מלא, לשימוש בכינוי גוף אנקליטי (בתפקידי לוואי ומושא)	חזרה: לוואי, תמורה, נשוא. חדש: רפלקסיבי (לא חובה).	טקסט אקטואלי שיש בו צורות שלמדנו + خود בתפקידים תחביריים שונים	קריאת טקסט והסברי המורה שיחה תרגול בכיתה

גילוי עצמי			ניתוח משפטים באמצעות עוגנים תרבות: שלום עם ארה"ב כן או לא	5	ניתוח תחבירי
קריאת טקסט ניתוח מורפולוגי גילוי עצמי שירה תרגול בכיתה	טקסט אקטואלי שיש בו צורות פועל שלמדנו + עתיד	חזרה: צורת פועל מורכבת, צורת פועל פשוטה, צורה קפואה, פועל עזר. חדש: מקור מקוצר	בשפה: המקור המקוצר, העתיד בתרבות: "רומי" שירתו ומשנתו	5	דקדוק: העתיד
קריאת טקסט ניתוח מורפולוגי גילוי עצמי	טקסט אקטואלי שיש בו צורות פועל שלמדנו + מודאלי אימפרסונלי	חזרה: מקור מקוצר. חדש: מודאלי אימפרסונלי (לא חובה, העיקר ההבנה)	בשפה: חזרה על המקור המקוצר, שימוש נוסף: משפטים מודאליים אימפרסונליים (דגש על باید) בתרבות: "רומי" שירתו ומשנתו - המשך	5	דקדוק: מודאלי אימפרסונלי
קריאת טקסט ניתוח מורפולוגי גילוי עצמי	טקסט אקטואלי שיש בו צורות שלמדנו + ערך הפלגה עם كسرة اضافه + ערך יתרון עם تا. ייתכן שלא יימצא ויהיה צורך בכותרות או במשפטים בודדים	חזרה: ערך היתרון, ערך ההפלגה, גרעין, לואי	בשפה: חזרה על ערכי היתרון וההפלגה, ערך הפלגה עם كسرة اضافه, ערך הפלגה עם כינוי אנקליטי, סדר מילים שונה בערך היתרון, ערך יתרון עם تا. בתרבות: קוניה- טורקיה- חשיבות המקום עבור האיראנים- סרט דוקומנטרי	5	דקדוק: חזרה והרחבה על ערכי היתרון וההפלגה בתרבות: שיאים איראניים
קריאת טקסט, ניתוח מורפולוגי וגילוי עצמי, שירה ותרגול בכיתה	آيت الله علوی بروجردی לפני בחירות 1392 או טקסט אקטואלי אחר שיש בו צורות שלמדנו + סוביונקטיב מושלם	חזרה: מודוס, אספקט, סוביונקטיב, מושלם	"בשפה: הסוביונקטיב המושלם בתרבות: שטיח הפרסי- הסרט "גאבה"	5	דקדוק: הסוביונקטיב המושלם- : חזרה והעמקה. תרבות האסכולה האיראנית והאסכולה האסלאמית, דת ומדינה- הרחבה

דקדוק: המשך הסוביונקטיב המושלם	3	בשפה: תרגול והעמקה של הסוביונקטיב המושלם. דגש על רמת העיקרון	טקסט או משפטים	קריאת טקסט, ניתוח זמ"א- למה (זמן, מקום, ארוע, למה), שירה ותרגול בכיתה
דקדוק: קריאת טקסט, תרגול.	5	בשפה: תרגול והעמקה של מה שלמדנו עד כה תרבות: אומנות עבודת היד באיראן- "סנא-י דסטי"	המשך טקסט קודם או טקסט חדש	קריאת טקסט, ניתוח ותרגול
דקדוק: הסביל בפועל הפשוט	5	בשפה: חזרה על נטיית כל צורות הפועל עד כה, הסביל תרבות: בניית המסגדים באיראן וההשראה- ילווה בסרטונים	חזרה: צורת פועל פשוטה לעומת מורכבת, צורה קפואה ופועל עזר, בינוני פעול. חדש: פעיל-סביל, voice (לא חובה)	שירת כל נטיית شدن, קריאת טקסט, גילוי עצמי
דקדוק: הסביל בפועל המורכב	5	בשפה: חזרה על הסביל, הסביל בפועל המורכב. הבדל בין פעלי کردن, פעלים מורכבים עם בינוני פעול + شدن, וזוגות פעלים ללא شدن (دادن-گرفتن וכו')	טקסט אקטואלי שיש בו סביל בזמ"אים שונים	הרצאה ושירה
עד הבגרות - חזרה ופתרון מבחנים במתכונת הבגרות	במידה ויותר שעות	תרבות: עובדים זרים באיראן		

2 יחידות לימוד – ביטחון, מודיעין איראן והמזרח תיכון

יסודות חלק א' – מחקר, מודיעין ואסלאם

- (1) תהליכי איסוף מידע ומחקר
- (2) עבודת המודיעין: מחקר, ערוצי איסוף ואתגרים
- (3) מבוא לדת ותרבות האסלאם
- (4) העדה ועיקרי האמונה השיעית
- (5) מערכות יחסים פנים אסלאמיות
- (6) גיאוגרפיה וגבולות במזה"ת
- (7) הנחיות לכתיבת עבודת גמר

1 – תהליכי איסוף מידע ומחקר

פרק זה מהווה מבוא לחלק זה של תכנית הלימודים ובמסגרתו תירכש על ידי התלמיד המסגרת התיאורטית המחקרית לשנתיים הבאות. בשיעורים אלו יבקש המורה לעורר בקרב התלמידים מספר מעגלים של חשיבה: חשיבה מחקרית, חשיבה ביקורתית וחשיבה תיאורטית. זאת, לצד הבנת ההבדל והשילוב הדיסציפלינארי בין מחקר היסטורי ומחקר מדעי החברה.

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא למחקר אקדמי	4	• התלמיד יכיר מושגי יסוד במחקר • במדעי המדינה	מחקר אקדמאי, טקסט אקדמי מקורות אקדמיים, ראשוניים	טקסטים הבנת מהו טקסט אקדמי - מצ"ב.	פריסת עיקרי התכנים, ניתוח דוגמאות בכיתה ויצירת דיון כיתתי אשר יעסוק בממצאים

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			משניים מקורות קלאסיים מקורות מודרניים כתיבה אקדמית תיאוריה אקדמית, דיסציפלינת היסטוריה דיסציפלינת מדעי החברה (מדעי המדינה-יחב"ל)		
מבוא למחקר המזרח התיכון	2	התלמיד יכיר מהו מחקר היסטורי ואת תולדות חקר המזה"ת בניתוח מדע המדינה.	"מזרח תיכון" - נקודת מבט אירופאית, אירו- צנטרליזם, אוריינטליזם, חקר איסלאם, מחקר קונטמפורני מקורות היסטוריים.	טולדאנו. "איך לא להבין את הערבים": http://www.meisai.org.il/?p=884 שמיר, שמעון. "מדריך לכתיבה בנושאי המזרח התיכון ואפריקה" (החוג להיסטוריה של המזה"ת ואפריקה, אוניברסיטת ת"א).	דיון בכיתה

2 – עבודת המודיעין: מחקר, ערוצי איסוף ואתגרים

- פרק המורכב משיעור פתיחה על עולם המודיעין, ולאחריו שיעורים של הרצאות וצפייה מודרכת בסרטים העוסקים בנושא.

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
עולם המודיעין	2	התלמיד יתוודע למושגים בסיסיים בעולם המודיעין	קהיליית המודיעין בישראל, איסוף חיובי & מודיעין נגדי מהו מחקר? מהו איסוף? הצי"ח ומעגל המודיעין		הרצאה + סרט
מחקר והערכת מודיעין	3	התלמיד ילמד על האתגרים העומדים בפני הערכת המודיעין הלאומית ויכיר אירועי כשל בהערכת המודיעין	הערכת המודיעין הלאומית, מחקר מודיעין צבאי, קונספציה, הערכת מקורות הפתעה	הסרט: "שתיקת הצופרים" (קיים גם ביו טיוב)	

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מודיעין לסיכול טרור ועימות נמוך עצימות	3	קיום שיח על האתגרים התלמיד יכיר מושגי יסוד בתחום הטרור ולחימה בטרור	מדרגי התרעה, מודיעין לסיכול, טרור, סיכול טרור, יומינט, איומי טרור, הטרור החדש	הסרט "בית לחם"	
ערוצי איסוף המודיעין	3	התלמיד ילמד מגוון נרחב של כלי איסוף מידע,	סיגינט&סייבר, Data Maining, בילינג, אלינט, לוויינות, חוזי		הרצאה קטעי סרטים

3 – מבוא לדת ותרבות האסלאם

- פרק זה יעסוק בצמיחת האסלאם בתקופת מחמד ועיקרי הדת. זאת, במטרה להקנות "בנק מושגים" בסיסי לתלמיד, כדי לנתח תופעות במזה"ת אשר להם הקשר תרבותי ודתי הדורש היכרות עם הדת השלטת באזור - האסלאם.
- המורה יתמקד במושגים והאירועים המרכזיים ופחות בניתוחים ההיסטוריים של התקופה.
- יובהר ההבדל שבין מחקר היסטורי של התקופה לבין הנרטיבים אותם נושאים עמי האזור - בני ערב והמוסלמים - הקשורים בעבודות לאסלאם ולצמיחתו.
- חשוב להדגיש, כי גישתנו גורסת כי אין להקיש מהמטען התרבותי של האסלאם וראשיתו על תהליכי קבלת ההחלטות ומגמתיות החשיבה של בני האזור (ראה מאמרו של טולדאנו בסדנת המחקר לעיל). עם זאת, אין תימה כי לדת ולתרבות האסלאם השפעה מכרעת על התמורות האזוריות, וכן כי קיים הכרח להכיר את עולם המושגים המקומי על מנת להבין מסרים, התבטאויות וגילויי דעת של רבים מתושבי המזה"ת (משכילים ופשוטי העם כאחד).

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ראשית האסלאם ותולדות הנביא מחמד	6	התלמיד ילמד על תולדות הנביא מחמד. וחשיבותו כמי שעיצב את תולדות ערב. התלמיד יכיר את הסביבה הדתית שבתוכה פעל מחמד. ויכיר את תפקידיו של מחמד כמדינאי וכמצביא צבאי.	ג'אהיליה, האומה (קהילת המאמינים), א-סירה א-נבויה, הג'רה, עהד אל-אומה, המלחמה במכה, ביעה ערביה וביעה אל-הג'רה, ירושת הנביא, אל-חלפאא' אל-ראשדון, פתנה.	לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה). כרכים א'-ב', יחידות 1, 2 (106-135), 3 (221-254), 4 (1-42).	מתן חשיבות על הצבת האירועים בזמן (ציר כרונולוגי) ומרחב (מפת חצי האי ערב).

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
עיקרי דת האסלאם	5	התלמיד ילמד על עמודי האסלאם, יתוודע למעמד ההלכתי של היהודים והנוצרים ויכיר את תוכניו העיקריים של הקוראן ומעמדו התאולוגי. התלמיד ילמד על ההשפעות היהודיות והנוצריות על דת האסלאם וילמד על ההבדל ההלכתי בין סונה ושיעה.	ארכאן אל-אסלאם, אל-עידאן, שריעה, מד'אהב, אהל אל- ד'מה, קוראן-חדית'-קיאס- אג'מאע, פתוא, השיעה ויחסה לקוראן.		מצגת

4 – העדה ועיקרי האמונה השיעית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מי הם השיעים?	4	התלמיד יכיר את פריסת השיעים במזה"ת והיחס הדמוגרפי בינם ובין הסונים. התלמיד יכיר את העובדה כי המחקר האירופאי אודות השיעים וחשיפת דעת הקהל העולמי למרכזיותם במזה"ת הנם עניין חדש של התקופה המודרנית. התלמיד יכיר את יסודות הדוקטרינה השיעית. התלמיד יכיר את שאלת ירושת הנביא באסלאם והשפעתה על עיצוב האמונה השיעית. התלמיד יכיר את השפעת קרב כרבלא על האמונה והמסורת השיעית.	עלי, חסן וחסיין, זינב, קרב כרבלא, אמאמיה, את'נא-עשריה / ג'עפריה, עאשורא, מרטריות בשיעה, תעזיה, קעוד-ח'ורוג', אל-אצול אל-ארבע-מיאה, ולי-אללה	איתן קולברג. "השיעה: סיעתו של עלי", מרטין קרמר (עורך) "מחאה ומהפכה באסלאם השיעי". לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה): כרך א': עמ' 81-101, 109-106, כרך ג': 7-26.	מצגת

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הדוקטרינה השיעית ויחסה לסונה הקראא'ן	3	התלמיד יידע במה השיעים מבדלים עצמם מהסונים בהיבט ההלכתי. התלמיד יכיר את עיקרי התיאולוגיה השיעית. התלמיד יידע לאפיין את ההיבטים המשיחיים בעיקרי האמונה והתפיסה השיעית. התלמיד יכיר כיצד תקופת "המאה השיעית" השפיעה על עיצוב השיעה.	שהאדה "עלי ולי-אללה", בראאה (טומעה), פדאאל עלי (שבחי עלי), אל-חאצ'ה & אל-עאמה (נבחרים-המון), תקיה, נישואי מתעה/סיע'ה, עצב (ירושה לנשים), בדעה (איסור החידוש), מיסטיקה ושכלתנות (השפעת המועתזילה) בשיעה, עיבה ומהדי, "המאה השיעית"	לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה): כרך א': עמ' 109-130	

5 – מתחים במערכת האמונות של המוסלמי בעידן המודרני

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
התנגשות הציביליזציות: בין מערביות לערביות	2	התלמיד יפתח דרכי חשיבה להבנת תופעות אלו בחברות המוסלמיות בימינו. לתלמיד תיווצר היכרות עם מושגים בסיסיים, על מנת לנתח נכונה את התופעה.		אוריה שביט. "שקיעת המערב ועליית האסלאם בהגות ערבית-מוסלמית: שלושה גלגולים של נבואה", שקיעת המערב, עליית האסלאם? (הקיבוץ המאוחד, 2010).	מצגת וקטעי טקסט מתייחסים לקונפליקטים
פונדמנטליזם אסלאמי: ג'האד עולמי, אסלאם פוליטי ומשטרים אסלאמיסטים	2	התלמיד יצויד בצבר סוגיות מחקר בנושא תפיסות העולם של המוסלמי בימינו, כהכנה לקראת המשך תוכנית הלימוד אשר תעסוק רבות בקונפליקטים המתוארים בפרקים מסוימים בהיסטוריה המודרנית של המזה"ת בכלל ואיראן בפרט.		אתר ממר"י. "התרחבות מעגל ההתנגדות הסונית להכרזה על הקמת הח'ליפות האסלאמית" (17 אוגוסט 2014).	

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
אסלאם ואידיאולוגיות מערביות: ליברליזם, דמוקרטיה ולאומיות	2			אלי כדורי. "דמוקרטיה והתרבות הפוליטית הערבית" (הוצאת כרמל, 1993). פרק ההקדמה	

6 – גיאוגרפיה וגבולות במזה"ת

מטרת פרק זה הינה ליצור מסגרת גיאוגרפית להמשך הלימודים בתוכנית, תוך מתן דגש על המורכבות המובנית בגבולות הפוליטיים שנכפו על אוכלוסייה אשר "מאורגנת" בצורה אחרת.

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
גיאוגרפיה וגבולות המזה"ת	4	התלמיד יכיר את גבולות האסלאם וגבולות ערב. התלמיד יכיר מהו המזה"ת (גישות)? מרוקו-אפגניסטאן, "ליגה	מדינות ערב, מדינות האסלאם, הליגה הערבית, שפה ודת כמחנה משותף, "הגבולות" הדמוגרפיים של	אסופה של מפות שתוצגנה בכיתה, הניתנות להורדה בחיפוש בסיסי ב'גוגל"	הסבר פרונטאלי באמצעות עזרים המטרה - יצירת דיון משותף עם

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		ערבית" (מה למאוריטניה ולאי קומורו ולליע"ר?), מצרים-איראן, מדוע תורכיה במזה"ת? מדוע איראן במזה"ת? התלמיד יכיר את הקונפליקט בין הגבולות המדיניים ל"גבולות" התרבותיים התלמיד יכיר פיזור המיעוטים האתנו-דתיים במרחב התלמיד יכיר מוקדים ועורקים חשובים	המזה"ת, מוקדים עירוניים מרכזיים קהיר, ביירות, ציר דמשק-חלב, איסטנבול, חג'אז, ריאד, עדן, בגדאד, מוצול, בצרה, נילוס, נמלים, המפרץ, תורכיה, חוראסאן, הקווקז, פרת וחדקל), "גשר בין יבשות", "דרך המשי", "דרך המלך", ירושלים, תהראן	עזרים: http://www.vox.com/a/maps-explain-the-middle-east	התלמידים

7 – הנחיות לכתיבת עבודת גמר

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
עבודת מחקר צוותית	3 שעות במליאה +8 שעות הנחיה פרטנית צוותית	התלמיד יונחה וילווה בהכנת עבודת מחקר	מנדט במזה"ת, תנועות לאומיות, המאבק לעצמאות, שולט ונשלטים במזה"ת, שסעים אתנו-עדתיים במרחב	בחירת אחת ממדינות ערב. יש לנתח כיצד הגבולות שנכפו ע"י מעצמות המנדט השפיעו על תהליך כינון המדינה? עם אלו שסעים ומורכבות נאלצה המדינה הערבית להתמודד נוכח הרכב האוכלוסייה במסגרת המדינתית שניתן לה? על המקורות הראשוניים להדגים זאת, בדוגמאות מן העבר או ההווה	

יסודות חלק ב' – מבוא למזה"ת ואיראן בעידן המודרני

- (1) משאבים במזרח התיכון – נפט ומים
- (2) מבוא למזה"ת בעידן המודרני
- (3) גיאוגרפיה של איראן
- (4) איך ללמוד ולהבין את איראן: הנחות יסוד בחקר המדינה האיראנית ותרבותה
- (5) הקמתה של איראן המודרנית
- (6) איראן בעידן המודרני: איראן המלוכנית
- (7) מבחן מסכם לשנת הלימודים הראשונה

1 – משאבים במזרח התיכון – תמונת מצב

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
משאבים במזרח התיכון - תמונת מצב: נפט, מים,	3	התלמיד יכיר את חשיבות הנפט כמשאב הטבע העיקרי לפיתוח והשפעה במזה"ת. התלמיד יכיר את מצוקות המים והעוני, לצד השימוש בנפט כדי להתמודד עם אתגרים אלו. התלמיד יכיר את הנפיקות במאבק מזרח תיכוני פנימי על מקורות המים.	קוטביות כלכלית (סעודיה ועזה), הכלכלות הגדולות- תורכיה סעודיה ואיראן. שיעורים כלכליים:	קרטין, גלס וגל. "המזרח התיכון בפתח המאה ה-21", מבחר מאמרים בגיאוגרפיה לחטיבה העליונה, הוצאת משרד החינוך, 2003, עמ' 118-131.	קריאה מקדימה לשיעור. על כל תלמיד להביא לשיעור כתבה העוסקת באחד הנושאים

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
פערים ואתגרים		התלמיד יכיר את ההתערבות הבינלאומית באספקת הון, משאבים וידע כדי להתמודד עם מצוקות האזור הכלכליות.	עוני, אבטלה, תל"ג, תמ"ג, בערות, הגירה פנימית וחיצונית ("בריחת מוחות").		הבאים: נפט, מים, עוני ותוכניות פיתוח במזה"ת.

2 – מבוא למזה"ת בעידן המודרני

- שיטה – נשתמש בחלק זו על מנת לפתח אצל התלמידים יכולות מחקר בסיסיות בהיסטוריה, אשר תתמקדנה בניתוח מקורות ראשוניים. כל חטיבת לימוד תקדם את התלמיד עוד צעד לקראת היעד- כתיבת עבודת רפרט על אחת ממדינות האזור, תוך שימוש במקורות ראשוניים מתורגמים.
- מקורות ראשוניים – ספרי האוניברסיטה הפתוחה עשירים במקורות ראשוניים לטובת ניתוח וייצוג של אירועים מכוננים מתקופת התהוותו של המזה"ת המוכר לנו כיום. יש לרפרף בפרקים הרלבנטיים המוצגים כאן ולבחור אילו מקורות לנתח. ממליץ לשים דגש על פרסומים עיתונאיים, נאומים, הסכמים ומודעות רחוב ("פאשקווילים").

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
המזה"ת תחת	3	התלמיד ילמד מהי אימפריה העות'מאנית שורשיה ותפקידה	"השאלה המזרחית", ח'ליפות, מודרניסטים אסלאמיסטים,	טולדאנו. "מבוא לתולדות האימפריה העות'מאנית"	קריאה מקדימה לשיעור וניתוח

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
האימפריה העוסמאנית		במרחב בעשוריה האחרונים? התלמיד יכיר את מרכיב הזהות של הנתין המקומי תחת האימפריה. התלמיד יכיר את נסיבות התפוררות האימפריה התלמיד ילמד על הקמת התנועות הלאומיות במרחב - ערבים, תורכים, מצרים, יהודים, נוצרים ועוד. ראשית התנועות האסלאמיות כהתנגדות לאימפריאליזם המערבי.	אגודות הסתר, התורכים הצעירים, לאומיות ערבית-תורכית-מצרית (יהודית, מארזית ועוד).	(אוניברסיטה משודרת). 9-15, 91-114. ארליך, חגי. "מבוא להיסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה" (האוניברסיטה הפתוחה), כרך ד': - התפוררות האימפריה: 10-1, 43-40, 77-84, 106-92. - לאומיות פרטיקולארית: 120-134, 141-156.	מקורות ראשוניים בכיתה. דיון בכיתה
מלה"ע ה-1 ועיצוב המזה"ת על-ידי ממשלות	6	התלמיד ילמד על כיבוש המזה"ת ע"י המעצמות והשפעתו על האוכלוסייה המקומית. התלמיד ילמד על עלייתן של התנועות הלאומיות. וכן על	המנדטים, הלאומיים הערביים בדמשק, המשפחה ההאשמית, ערביות, תורכיות, מצריות, סייכס-פיקו, תכתובת חסין-מקמה'ון, הפרוטקטורט	ארליך, חגי. "מבוא להיסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה" (ת"א: האוניברסיטה הפתוחה). חטיבה ה', עמודים: 12-22, 43-47, 51-92, 164-	ניתוח מעשי של מקורות ראשוניים ע"י התלמידים יסכמו עמוד-שניים בו ינתחו מקור

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
המנדטים		"המרד הערבי" וכישלון הבירה הערבית בדמשק. התלמיד יבחין בין ההבדל בין מנדט בריטי למנדט צרפתי.	ומהפכת 1919 במצרים, בית סעוד, הצהרת בלפור	99, 169-181.	ראשוני מספר הלימוד. במהלך השיעור ינתן זמן להצגת הניתוחים על-ידי התלמידים ולמתן התייחסויות.
בין מלחמות העולם: מפגש החברות המקומיות עם הריבון המערבי ושיטות המשטר האירופאיות	4	התלמיד יכיר את האינטרסים הכלכליים והצבאיים של המעצמות ואת המתח שבינן. התלמיד יכיר את מאפייני השסעים האתנו-עדתיים על רקע המסגרות המדיניות החדשות במרחב. ויתוודע למאבקים האלימים והפוליטיים של המקומיים במשטרי המנדט	מונרכיות חוקתיות במזה"ת, אתגר גיבוש החוקה, משבר הזהות אידיאולוגיות מערביות במזה"ת (ליברליזם, פאשיזם, נאציזם, מרכסיזם ועוד), המשבר הגדול במזה"ת, התפתחות "מעמד ביניים" (עירוניים, אפנדיה). ("המרד הערבי הגדול (36)", "המרד הסורי/הדרוזי", עראק, מצרים).	ארליך, חגי. "המזרח התיכון בין מלחמות העולם" (ת"א: האוניברסיטה הפתוחה): יחידה 1 (ספר א'), יחידה 6 (ספר ג'). ספר ד': עמ' 5-19, 29-55, 107-142, 269-340 (כוללים נספחים פנימיים רבים).	

3 – גיאוגרפיה, דמוגרפיה וכלכלה של איראן

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
גיאוגרפיה ודמוגרפיה של איראן שיעור שונה במהותו מהשיעור בפרק השפה שכן אינו עוסק בשפה ובמינוחים	3	התלמיד יתוודע לנקודות מרכזיות בהכרת הגיאוגרפיה של איראן: ▪ תחושה של איומים ביטחוניים ואסטרטגיים באופן מתמיד ▪ רוב איראני-אזרי מוקף במיעוט (באחוז גבוה) נפיץ לאורך כל גבולות המדינה ▪ איום אמריקאי היקפי: עראק, אפגניסטאן, מפרץ פרסי וישראל במעגל שלישי ▪ איום מעצמתי רבתי: ארה"ב, רוסיה מצפון ומדינות נאט"ו במרחב (הציים הבריטי והצרפתי, תורכיה) ▪ מעטפת של מדינות מגורענות: הודו, פקיסטאן, הצי האמריקאי וישראל ▪ איום ג'האדיסטי, בעבר באפגניסטאן וכיום המדינה האסלאמית. ▪ בתקופת סדאם חוסיין, הצבא הערבי הגדול ביותר, ועוד מתחמש בנב"ק, חונה לכל אורך הגבול המערבי הארוך, וקרוב יחסית לבירה ▪ לאורך שנים, בדגש על תקופת אתאטורק, תורכיה השכנה חותרת להגמוניה אזורית	אנציקלופדיות, מידע גיאוגרפי מאתר ה-CIA, ספר תוד"א של מודיעין זרוע היבשה (בספר משנת 1994 – עמ' 12-30)	הרצאה ודיון בכיתה	

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
כלכלה ותעשייה באיראן	3	התלמיד יכיר את הכלכלה האיראנית – תחומי התעשייה, המסחר, המחצבים ועוד: - הישענות על נפט (גולמי בלבד, ללא זיקוק) וגז טבעי, בנקאות, הברחות והלבנת הון - כלכלה – ריכוזית מאוד, כמחצית מהמשק. סקטור ציבורי רחב מאוד. השקעות זרות מצומצמות מאוד. הצי הסוחר הגדול במזה"ת - מוצא בעייתי אל הים, הנתון לאיום שיטתי בחסימת מיצרי הורמוז			

4 – איך ללמוד ולהבין את איראן?: הנחות יסוד בחקר המדינה האיראנית ותרבותה

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
סוגיות מחקריות נבחרות אודות איראן	3	בשיעור זה התלמיד ייחשף לשאלות מחקריות הקשורות למחקר הקונטמפורני אודות איראן (להלן דוגמאות). בתוך כך, על המורה לעורר שיח בכיתה בו התלמידים מביעים את דעתם על סמך הידע האישי שלהם, תוך שהם מתבקשים לנמק/להביא דוגמאות לטיעונם. להלן הסוגיות: 1. האם איראן היא יותר מוסלמית, שיעית או לאומית-איראנית? 2. מדוע איראן זקוקה לנב"ק ומגדירה את תוכנית הגרעין כיעד לאומי? 3. מדוע איראן בוחרת בטרור ככלי אסטרטגי במסגרת תפיסת הביטחון הלאומית? 4. האם איראן מעוניינת בעימות עם ארה"ב או מתעמתת איתה לצורך התקרבות? 5. מדוע, אם בכלל, איראן שואפת להגמוניה אזורית? 6. מהו סדר האיומים הביטחוניים הלאומיים של איראן, בראיית המשטר? 7. מה הן היתרונות שאיראן ממקסמת לאור תעשיית ייצוא הנפט המפותחת שלה? 8. מדוע איראן אינה מגיעה להסדר עם ישראל? 9. מדוע איראן בכלל בעימות עם ישראל? 10. מה הן הסכנות האסטרטגיות, אם בכלל, לישראל בהינתן איראן מגורענת?			דיון

5 – הקמתה של איראן המודרנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
נפילת המלוכה באיראן והקמתה של שושלת פהלוי	3	התלמיד ידע לפרוס את גורמי הכוח באיראן ערב נפילת שושלת קג'אר ובעת שלטונו של רזא ח'אן. התלמיד יכיר את חשיבותו של הממסד הדתי באיראן. התלמיד ידע לאפיין את ראשית התמורות שהובילו בהמשך למאבק בשלטון השאה - האיום על הממסד הדתי והסלידה ממעורבות "המערב" במדינה.	"המהפכה החוקתית", החטיבה הקוזקית, הכיבוש הבריטי-רוסי, רזא ח'אן - חזונו והרפורמות שהנהיג (חקיקה, חינוך, מאבק בממסד הדתי ומודרניזם)	דוד מנשרי. "איראן: בין אסלאם ומערב" (אוניברסיטה משודרת, 1996). ארליך, חגי. "המזרח התיכון בין מלחמות העולם" (ת"א: אוניברסיטה פתוחה): ▪ חלק ראשון, ספר א', עמ' 93-87. חלק שני, ספר ה', עמ' 286-253.	נדרשת קריאה מוקדמת, מתוך הספר של "האוניברסיטה המשודרת".

6 – איראן בעידן המודרני: איראן המלוכנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
שלטון השאה	3	התלמיד יכיר את הרפורמות שביקש השאה להוביל באיראן, בדרכה למודרניזציה והגמוניה אזורית. התלמיד יכיר את השפעות מדיניות השאה על התהליכים שהובילו להפלתו ועליית משטר ח'מיני.	מבצע "אייג'קס", "המהפכה הלבנה", רפורמת הקרקעות, רפורמת החינוך, הסמכת המולות, הסווא"כ, חגיגות 2,500 שנה למלכות כורש	דוד מנשרי. "משטר השאה - זרע הפורענות", "איראן במהפכה" (תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד). פרק ראשון. מרטין קרמר. "השיעה המתחדשת", מחאה ומהפכה באסלאם השיעי (הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל אביב, תשמ"ו).	מצגת -שלטון השאה בתמונות
הסיבות למהפכה	3	התלמיד יכיר את הסיבות לשני שלבי המהפכה - הפלת השאה ועליית ח'מיני לשלטון. זאת, על פי החתכים השונים - פוליטי (אופוזיציה רחבה ומאוחדת), כלכלי (פערים סוציאקונומיים מוקצנים) וחברתי (הובלת הממסד הדתי, התחזקות האקטיביזם השיעי, פאר השאה, דיכוי וחילוניות המשטר).			דיון כיתתי
7 - מבחן מסכם לשנת הלימודים הראשונה					

סה"כ בשנה א': 90 שעות הוראה (בתוספת הנחיה וליווי פרטני של מנטור התכנית)

שנה ב' (90 שעות):

חלק א' – מזרח תיכון, יחב"ל וביטחון

תתי נושא:

1. פתיח לשנה + הנחיות לעבודת גמר
2. מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים
3. תפקיד המעצמות במזרח התיכון
4. תורת הביטחון של ישראל

חלק ב' - מסגרת לדיון באיום האיראני על ישראל

חלק א' – מזרח תיכון, יחב"ל וביטחון

1 – פתיח לשנת הלימודים + הנחיות לעבודת הגמר

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
עבודת חקר שנתית שתוגש לציון הבגרות	14 שעות 4 שעות במליאה + 10 שעות פרטניות	התלמיד יתנסה בכתיבת עבודת מחקר בהיקף סמינריוני. נושא העבודה הוא לבחירה, אולם עליו לעסוק הוא בסוגיה המשלבת הן את איראן ואת ישראל. ניתן לכתוב עבודות שלא בהכרח תעסוקנה בנושאי חוץ וביטחון, אולם הסיכום, המסקנות וההשלכות צריכים להיות מכוונים לדרג קבלת ההחלטות בישראל (לדוגמה: מרד אזרחי במשטר, יסודות הכלכלה האיראנית, ישראל בראי מערכת החינוך האיראנית וכיו"ב).	עבודת סמינר איסוף מקורות ניתוח מקורות	על התלמיד לשלב מקור ראשוני אחד לפחות בעבודה. בתוך כך, ניתן לשלב תרגום של נאומים, כתבות חדשותיות, הצהרות רשמיות וכיוצא בזאת. מקורות מומלצים: אתר ממר", אתר המל"מ, אתרים באנגלית בחסות המשטר האיראני וכדומה.	התלמיד יתנסה בכלל שלבי כתיבת עבודת המחקר, ובתוך כך: הצעת מחקר (עד כעמוד) ואישורה, איסוף מקורות ואישורם, כתיבת ראשי פרקים ואישורם, כתיבת עבודת המחקר והצגה אפשרית שלה למול הכיתה (בע"פ/לוח/מצגת/מקורות).

2 – מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים

- מטרת – התלמיד יכיר את עיקרי התיאוריות והמושגים בדיסציפלינת היחסים הבינלאומיים, ככלי לניתוח יחסי החוץ במזה"ת ע"פ אסכולה זו.
- רעיון מרכזי – מוקד הפרק יעסוק בניתוח גיבוש ועיצוב מדיניות ברמה המדינתית, קרי - הריבון במסגרת המדינה. לפיכך, כלל המושגים והתיאוריות שיילמדו בסדנה זו יכוונו לכך שהתלמיד ישתמש בהם, בבואו לנתח את תהליכי קבלת ההחלטות והשפעת היחסים הבינלאומיים על הדרג המדיני במדינות המזרח התיכון.
- שיטה – מרבית תהליך הלימוד בפרק זו יתבצע בעבודה בקבוצות בכיתה אשר יעסקו ביישום התיאוריה, או לחילופין, דיון כיתתי בהצעת פתרונות ע"פ המודלים השונים. בפרקי ההשפעות השונות על עיצוב המדיניות יידרש התלמיד לבצע קריאה מקדימה לפני כל שיעור.

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא ליחב"ל	1	התלמיד ידון בשאלות כגון: • מה הם יחסים בינלאומיים? • כיצד ניתן ללמוד אותם? • כיצד ניתן לחקור אותם? התלמיד ייחשף לשאלות העומדות בבסיס חקר היחב"ל.	המשכיות, שינוי ומחזוריות בפוליטיקה העולמית; דימוי המציאות; דיסוננס קוגניטיבי; תמונת ראי; סדר יום עולמי.	קגלי צ'רלס, יוג'ין ויטקופף, "הפוליטיקה העולמית" (האוניברסיטה הפתוחה, 2002) עמ' 1-12	הצגה פרונטאלית של השאלות דיון כיתתי
רמות ניתוח בחקר היחב"ל	2	התלמיד יכיר את שלוש רמות הניתוח ויישם מקרה בוחן בהתאם לתיאוריה	ניתוח ברמת היחיד, ניתוח ברמת המדינה, ניתוח ברמה הבינלאומית.	"הפוליטיקה העולמית", עמ' 13	הצגת הרמות חלוקה לקבוצות עבודה: התוצר הנדרש מכל קבוצה - ניתוח ידיעה

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
					חדשותית ע"פ כל אחת מרמות הניתוח
גישות ותיאוריות - חלק א'	2	התלמיד יכיר את התפתחות המחשבה הריאליסטית, הנחות היסוד של הריאליזם וסוגי המערכת הבינלאומית, על פני הזמן. התלמיד יכיר אירועים מעצבים בזירה הבינ"ל על פני המערכות השונות.	ריאליזם, נאו-ריאליזם (מבניות, קונסטרוקטיביזם חברתי)	"הפוליטיקה העולמית", 43-22	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור דיון כיתתי בשאלה איך אפשר לפתור את הסכסוך הישראלי-ערבי ע"פ גישות הריאליזם
גישות ותיאוריות - חלק ב'	2	התלמיד יכיר את התפתחות המחשבה הליברלית. את הנחות היסוד שלה ואת הקונטקסט ההיסטורי בה צמחה. התלמיד יתוודע לסיבות לשלום בינלאומי, על פי תיאוריה זו. התלמיד ייחשף למחלוקות בין התאוריה הליברלית לריאליסטית.	ליברליזם, נאו-ליברליזם (משטרים בינלאומיים); הביקורת הפוסטמודרנית (אין מערכת, יש שיח)	"הפוליטיקה העולמית", 43-22	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור. דיון כיתתי בשאלה איך אפשר לפתור את הסכסוך הישראלי-ערבי ע"פ גישות הליברליזם?
גורמים מעצבי מדיניות: אתגר	2	התלמיד יכיר את הבעיות האינהרנטיות בתהליך קבלות החלטות וקביעת מדיניות, הן במישור ההערכה (תמונה חלקית, לחץ הזמן) והן במישור החלופות (מוגבלות הדמיון, קשר מדיניות פנים-חוץ)	רציונליות ומגבלותיה, תהליך קבלת החלטות, התנהגות מספקת במעט, אשליית העלות, מדיניות חוצת קווים/משחקים דו-מישוריים,	"הפוליטיקה העולמית", 65-58	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור ניתוח תרחיש ביטחוני המאיים על מדינת ישראל

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הרציונליות			יציאה מן הסבך		
גורמים מעצבי מדיניות: המנהיג	2	התלמיד יתוודע לחשיבותם של מנהיגים בעשיית היסטוריה וקביעת החלטות מדיניות	מודל היחידים עושי ההיסטוריה, דימויי המנהיג החזק (כוחני?), הגבלות על היחיד השיעור ידון בשאלה הבסיסית האם מנהיגים מובילים מדיניות כיחידים או שמא הם מוגבלים כיחידים למול גורמי השפעה אחרים (ממשלה, בירוקרטיה, המערכת הבינלאומית ועוד)?	"הפוליטיקה העולמית", 76-71	דיון פתוח בכיתה בו יוצגו הדילמות על התלמידים להעלות דוגמאות של מנהיגים
גורמים מעצבי מדיניות: הבירוקרטיה	2	התלמיד יגיע להיכרות עם החשיבות של גורמי השפעה במערכת הפוליטית. לתלמידים יודגש כי קיימים גם ארגונים וגורמי השפעה א-רשמיים, אשר במזה"ת מאופיינים בשסעים עדתיים, אתניים ודתיים - ממסד דתי, מוסלמים נוצרים, לבנון ועדותיה ועוד.	פקידות, מודל הפוליטיקה הבירוקרטית, רשתות מדיניות, חשיבה קבוצתית	"הפוליטיקה העולמית", 71-65	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור תרגיל בכיתה - המורה ישמש כראש הממשלה ויצג בעיה מדינית על הפרק
גורמים	2	התלמיד יכיר את האתגרים שמדינת	לאומיות ואתניות (התנגשות	הפוליטיקה	נדרשת קריאה מוקדמת

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מעצבי מדיניות: שחקנים לא-מדינתיים		הלאום (הריבון) נאלצת להתמודד עמה בעידן הגלובאלי: הקשיים בגיבוש מדיניות לאומית כאשר מנגד ניצבים אתגרים ואיומים שלמדינה, לכאורה, קשה להכיל, בדגש על השפעות גלובאליות המצויות בשטחה הריבוני-טריטוריאלי (תאגיד בינלאומי, מיעוט שהוא רוב במדינה אחרת, תנועות דתיות, ארגונים בינלאומיים הפועלים בשטחה וכדומה).	הציביליזציות), תנועות דתיות, ארגוני טרור, תאגידים בינלאומיים, NGO's, חנק המדינה	העולמית פרק 7	לשיעור. הצגת סטטיסטיקות בכיתה
מבחן מסכם					

3 – תפקיד המעצמות במזרח התיכון

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
תקופת המלחמה הקרה: מדיניות המעצמות בעולם דו-קוטבי	2	התלמיד יכיר את התיאוריה לפיה המזה"ת מהווה זירה להתנגשות המעצמות בזירה הבינלאומית. בתוך כך, ידע לאפיין סכסוכים מקומיים להם יש אספקלריה ביחסים הבינלאומיים בין המעצמות. התלמיד יידע לאפיין את עיקרי קווי המדיניות של ארה"ב ובריה"מ בתקופת המלחמה הקרה במרחב המזה"ת. התלמיד יכיר את השפעת היחסים בין הממשל האמריקני ליהדות ארה"ב על המזה"ת, בדגש על ישראל.	אסטרטגיית התגמול הגמיש, יכולת ההתערבות האמריקאית בזירות מרוחקות, יחסי ארה"ב-סעודיה ואינטרס הנפט (תלות דו-צדדית), רכבת אווירית, נשק אמריקאי נגד נשק סובייטי, היחסים המיוחדים בין ישראל וארה"ב, אמברגו הנפט והשלכותיו	ארנון גוטפלד, "מניקל גראס ל"סופה במדבר": התפתחות יכולות ההתערבות האמריקנית במזרח התיכון 1974-1991, "פוליטיקה ויחסים בינלאומיים 22, 1-25 (2012). אברהם בן צבי, "שורשי ההתנהגות הסובייטית", "ארצות הברית בזירה הבין-לאומית מאז 1945" (האוניברסיטה הפתוחה, 2006). מיכאל י' כהן, "טרומן, הקול היהודי והקמת מדינת ישראל", זמנים : רבעון להיסטוריה, (אוניברסיטת תל אביב, מרכז זלמן שזר לחקר תולדות העם היהודי, האוניברסיטה הפתוחה).	מטלת הגשה:
תרגיל ניתוח מקור	2	התלמיד יתמודד עם שאלות מנחות לקריאת המקור: 1. כיצד היית מנסח את האינטרס האמריקני במזה"ת? 2. מהו ההישג הנדרש מבחינת האמריקאים במנגנון	התכתבויות קסינג'ר		דיון בכיתה התלמידים יקבלו את

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ראשוני		הסיום לאחר המלחמה? 3. באיזה צד תומכים האמריקאים - הישראלי או הערבי? 4. היכן ארה"ב מוכנה לסייע לישראל והיכן לא? מדוע לדעתכם? 5. על סמך אלו פרמטרים הממשל האמריקאי קבע את כמות וסוג האספקה לצה"ל? 6. מה בריה"מ מעוניינת להשיג במלחמה? כיצד היא פועלת להשיג זאת?			המאמר והשאלות לדיון טרם השיעור
קריסת מסך הברזל: מדיניות המעצמות בעולם חד-קוטבי במגמה לרב-קוטביות	2	התלמיד יכיר את ההגמוניה האמריקאית ששררה במזה"ת בשנות ה-90' לאחר קריסת בריה"מ. התלמיד יכיר את חזרתה של רוסיה לזירה המזרח-תיכונית בשנות האלפיים וידע לאפיין את מעורבותה בזירות השונות במרחב (בדגש על סוריה, איראן והציר הימי ים שחור-ים תיכון).		אפרים ענבר, "המשוואה האסטרטגית החדשה במזרח הים-התיכון", מרכז בגין-סאדאט למחקרים אסטרטגיים, עיונים בביטחון המזרח התיכון מס' 109 ערן, מגן ושטיין, "המעצמות במזרח-התיכון מהלכות על חבל דק", בתוך: הערכה אסטרטגית לישראל 2011, המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב, 2011 צבי מגן, "רוסיה במזרח התיכון – מדיניות במבחן", מזכר 118, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב, תל אביב, יוני 2012	דיון כיתתי

4 - תורת הביטחון של ישראל

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
תפיסת הביטחון של ישראל	5	התלמיד יכיר את עיקרי תפיסת הביטחון ומשמעותה התלמיד ילמד להכיר את מיפוי האיומים, מיפוי הכלים האסטרטגיים של ישראל ועיסוק בשאלה האם נדרשת תפיסה חדשה לישראל?	שלוש תקופות גיבוש ביטחון לאומי פיתוח תפיסה של ביטחון לאומי מרכיבי הביטחון הלאומי של ישראל איומים והזדמנויות בביטחון לאומי איום קיומי איום אסטרטגי	יצחק בן-ישראל. "תפיסת הביטחון של ישראל" (ת"א: אוניברסיטה משודרת).	
זיהוי ומיפוי איומי ביטחון לאומי	4				

חלק ב' – המאזן הגיאוגרפי-אסטרטגי בין ישראל ואיראן

1. איראן בעידן המודרני: איראן המהפכנית
2. ייצוא המהפכה": אידיאולוגיה ויישום במזה"ת
3. מאזן הכוחות במזה"ת: איראן, ערב וישראל
4. תכנית הגרעין האיראנית
5. "המהפכה" הירוקה
6. סיכום – הצגת עבודת חקר מסכמת

6 – איראן בעידן המודרני: איראן המהפכנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הפלת השאה והמהפכה האסלאמית	3	התלמיד יכיר את האירועים המרכזיים שהובילו להפלת משטר השאה. התלמיד יכיר את החלוקה בין שני השלבים שהובילו למהפכה	משמרות המהפכה, עלי שריעתי, הגליית ח'מיני לפריז, הברחת הקלטות לאיראן, כיכר אזאדי, "יום שישי השחור", המחאה בחודש מוחרם, ג'האד נגד השאה, "קומיטה", משה"מ, "מוג'הדין ח'לק", שמאל קומוניסטי באיראן, ליברלים	אפרים קרש. "איראן – אנטומיה של מהפכה", "מערכות" 268, אפריל 1979.	מצגת+ סרטים פרויקט ה-BBC).
התמודדות	3	התלמיד יכיר ויגבש דעה	לאומיות ואסלאם באיראן הפוסט	מנשרי דוד. "איראן האסלאמית – בין	דיון בשיעור

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
המשטר האיראני עם ערכי המהפכה לאחר פטירת ח'מיני		אודות הדילמות המרכזיות במדיניות החוץ המהפכנית האיראנית	מהפכנית, מדיניות עלי חאמנהאי, מדיניות רפסנג'אני, מדיניות חאתמי, קשיים כלכליים לאחר המלחמה בעראק האם המשטר מהפכני יותר או לאומי יותר? עד כמה המשטר האיראני נאמן למהפכה האיראנית מאז 1979?	תורה מהפכנית ואינטרסים לאומיים", האסלאם הפונדמנטליסטי: אתגר ליציבות אזורית, ת"א, מרכז דיין, 1993, ע"ע 33-19.	
מלחמת איראן-עיראק	2	התלמיד יכיר את הנסיבות שהובילו למלחמה. התלמיד יכיר את הסטגנציה האופרטיבית בשדה הקרב התלמיד יכיר את הסיבות למשכה של המלחמה כמעט כעשור.	מרטריות, ילדי המפתחות, משמרות המהפכה במלחמה, שימוש בנב"ק, פרשת איראן-קונטרס	מיכאל אפל. "עיראק – מהפכה, מלוכה, רודנות", המזרח התיכון בימינו (האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב, 2005). עמודים 273-266 אפרת הראל. "דת ולאומיות: שאלת הזהות האיראנית בזמן מלחמת איראן-עיראק", איראן אנטומיה של מהפכה (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009)	דיון בשיעור מצגת

7 – "ייצוא המהפכה": אידיאולוגיה ויישום במזה"ת

נושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
עקרונות המהפכה האסלאמית	3	התלמיד יכיר את המושגים המרכזיים באידיאולוגיית המשטר האיראני המהפכני התלמיד יכיר וידע לאפיין את הקשר האינהרנטי בין מדיניות הפנים ושימור יציבות המשטר באיראן ובין מדיניות החוץ המהפכנית של המשטר האיראני	מוג'תהדון, מקלד, מראג'ע-י תקליד, איתאללה עט'מא, מהפכה שיעית/מהפכה בשיעה, ולאית-י פקיה, חכומת-י אסלאמי, כשף אל-אסראר, תיאוריית המעגלים של ח'מיני (איראן-משטרי ערב-המערב), "המדוכאים והנדכאים עלי אדמות"	מנשרי דוד. "המהפיכה האסלאמית באיראן: המימד השיעי", מחאה ומהפיכה באסלאם השיעי, קרמר מרטין (עורך), מרכז משה דיין, אוניברסיטת תל אביב, הקיבוץ המאוחד, 1985, עמודים 31-59 ניתן גם להיעזר בפרקיו הראשונים של ספרו של שאול שי. "ציר הרשע: איראן, חזבאללה והטרור האסלאמי", 2003 מומלץ להיעזר באתרים INSS, ממר", מרכז משה דיין ומרכז בס"א	דיון בכיתה הצגת עבודה צוותיות בעזרת מצגת המתארת את ייצוא המפכה והשימוש בטרור של איראן נגד אחת מן המדינות הרלבנטיות
הציר איראן-חזבאללה	5	התלמיד יכיר את תולדות הקמת ומיסוד חזבאללה בלבנון, את היחסים בין המשטר לארגון וכן את הדילמות במימוש המדיניות מצד	ולאית-י פקיה הלכה למעשה, הזרוע הצבאית של חזבאללה, הזרוע האזרחית של חזבאללה, מקורות המימון של הארגון, צירי שיתוף הפעולה עם המשטר, מימוש אינטרסים איראניים ע"י	אייל זיסר. "המעורבות האיראנית בלבנון - שורשיה, מהלכה ויעדיה", צבא ואסטרטגיה (המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב). כרך 3, גיליון 1, מאי 2011	מצגת+סרטונים

נושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		כל אחד מהצדדים.	הארגון, לבנון כזירה לוקאלית למימוש החתירה האיראנית להגמוניה אזורית		
ייצוא המהפכה השיעית בשאר המזה"ת	3				הצגת עבודות התלמידים בכיתה

8 – מאזן הכוחות במזה"ת: איראן, ערב וישראל

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הצגת תיאוריית "המשולש"	3	התלמיד יכיר את עיקרי התיאוריה, לפיה תקופות שונות במאזן הגיאופוליטי במזה"ת מאופיינות בהובלת התמורות האזוריות על ידי כל אחת מהשחקניות; לצד הסייגים ממנה, דוגמת מיקומה של תורכיה במרחב. בצירוף העובדה כי ישראל מובילה זה עשרות שנים		עוזי רבי. העולם הערבי לנוכח מעמדה העולה של איראן, זמן איראן (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009)	דיון בכיתה

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		במאזן העוצמה הצבאית, ומיקומן של המעצמות והמערב במשוואה זו.			
"ברית הפריפריה": הציר ישראל-איראן	2	התלמיד יכיר את תולדות גיבוש "הברית" הבלתי כתובה על ידי בן-גוריון. התלמיד יידע למפות את האינטרסים של הצדדים השונים בקיום "הברית". התלמיד יכיר כיצד "הברית" בוצעה הלכה למעשה (נציגויות, מכירת נשק, שת"פ מדעי, היעדר חסות מדינית על בימת היחסים הבינלאומיים וכיו"ב).		ברוך גלעד. "תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל", מדינת ישראל ארכיון המדינה (ירושלים, 2011). כרך שלושה-עשר: 1958-1959	דיון בכיתה
המהפכה האיראנית: ראשית הסכסוך הישראלי-איראני	3	התלמיד יכיר את יחסה של השיעה לישראל על בסיס הטינה הבסיסית ליהדות. התלמיד יידע לנתח מדוע איראן "שינתה את עורה" והפנתה עורף לעמיתיה בתקופת השאה – ישראל וארה"ב. התלמיד יידע לתאר כיצד החריפו גם הסכסוך האיראני-ערבי (המלחמה עם עיראק של צדאם חסין, פרשת איירונגייט) וגם הסכסוך עם ישראל (חזבאללה בלבנון).		שגב שמואל. "המהפכה האיראנית והשפעתה על מעמדן של ישראל ומדינות ערב", המשולש האיראני, ת"א, מעריב, ע"ע 82-110	דיון בכיתה

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
"הסהר השיעי": מאבקים פנים אסלאמיים במזה"ת	4	התלמיד יידע לנתח את השסעים העוטפים את המאבקים הפנים-אסלאמיים במזה"ת בהקשרים הבאים: סונים-שיעים, איראנים-ערבים, מהפכנות-משטרי נשיאות ערביים. התלמיד יידע לתאר כיצד כל אחד מהצדדים עושה שימוש ברטוריקת הסכסוך, על מנת לקדם אינטרסים פרטיקולאריים אחרים (פנימיים, לאומיים, כלכליים וכדומה).		ח'אלד שיח' אחמד. "איראן והשיעה כמקור לסכנה בתקשורת הבין-ערבית", זמן איראן. סקירה מספר 30, 20 מרץ 2012	דיון בכיתה

9 – תכנית הגרעין האיראנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
תוכנית הגרעין האיראנית: היסטוריה ומדיניות	5	התלמיד יכיר את השתלשלות תוכנית הגרעין האיראנית, מעידן השאה ועד ימינו. התלמיד יכיר את מדיניות המשטר האיראני סביב תוכנית הגרעין, בדגש על הגדרתה כ"פרויקט לאומי".		היסטוריה – סרן ט', "מדיניות הגרעין האיראנית: רציונל, יעדים ודרכי פעולה", מערכות 399, פברואר 2005 מדיניות הגרעין –	דיון מטלה לתלמידים לנתח את המדיניות של אחד מגורמי הכוח בזירה הבינלאומית (עד

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
				ראה המקור בשיעור הבא, "מכללת נתניה"	שני עמודים)
המאמצים הבינלאומיים לבלימת תוכנית הגרעין	5	התלמיד יכיר את המדיניות גורמי הכוח בזירה הבינלאומית (ארה"ב, רוסיה, סין, אירופה, ישראל ומדינות ערב) בנוגע לתוכנית הגרעין של המשטר האיראני. התלמיד יכיר צמתים מרכזיים בניסיון המעצמות לבלום את התקדמות התוכנית. התלמיד ינתח את "הקווים האדומים" של המערב ושל ישראל, לקראת עידן אפשרי של "איראן גרעינית".		"שאיפות איראן להגמוניה אזורית" (סקירת יום עיון במכללה האקדמית נתניה, נובמבר 2010) גוז'נסקי ולרנר. "איראן: סימולציה אסטרטגית", המכון למחקרי ביטחון לאומי, ת"א, ינואר 2012	הצגת עבודות התלמידים, כאשר יעשה שימוש בממצאיהם לטובת פריסת מדיניות כל אחד מגורמי הכוח המרכזיים על ידי המורה

10 – "המהפכה" הירוקה באיראן

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
המשבר הפנימי	5	התלמיד יבין את הרקע לפרוץ המשבר ותנועת	ראשית הטלטלה האזורית, בחירות	ליאורה הנדלמן-בעבור, "מחאה בשידור חי: הרפובליקה האסלאמית והמהפכה הירוקה	קריאה מוקדמת של המאמרים לשיעור.

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
סביב בחירות 2009 ובלימתו		המחאה ברחובות טהראן. ניתוח כישלון המחאה, תוך שימוש בכלים השוואתיים למהפכות העבר באיראן.	2009, מיר-חסיין מוסוי, המרחב הקיברנטי בעת המחאה ("מחאת הטוויטר"), נדה אקא-סולטאן	ברשת", זמן איראן מס' 10, יולי 2009. קם אפרים. "המשבר הפנימי באיראן", עדכן אסטרטגי (המכון למחקרי ביטחון לאומי, נובמבר 2009). "ההפגנות באיראן: האם ראשיתה של מהפכה אזרחית?", אתר ממר"י (19 יוני 2009).	השיעור יוקדש לסקירה קצרה של האירועים והשוואה למהפכות העבר, תוך דיון כיתתי בשאלה – מדוע כשלה המחאה?
<u>סיכום</u>					הצגת עבודת חקר מסכמת

עבודת החקר המסכמת תוגש למעריך חיצוני

סה"כ 90 שעות לשנה ב' (בתוספת שעות ההנחיה הפרטנית)

5. ביבליוגרפיה כללית

לימודי ביטחון, מודיעין ומזרח תיכון

1. טולדאנו. "איך לא להבין את הערבים": <http://www.meisai.org.il/?p=884>
2. שמיר, שמעון. "מדריך לכתיבה בנושאי המזרח התיכון ואפריקה" (החוג להיסטוריה של המזה"ת ואפריקה, אוניברסיטת ת"א).
3. הקדמה תיאורטית – מצ"ב.
4. לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה).
5. אוריה שביט. "שקיעת המערב ועליית האסלאם בהגות ערבית-מוסלמית: שלושה גלגולים של נבואה", שקיעת המערב, עליית האסלאם (הקיבוץ המאוחד, 2010) – מצ"ב.
6. אתר ממר". "התרחבות מעגל ההתנגדות הסונית להכרזה על הקמת הח'ליפות האסלאמית" (17 אוגוסט 2014): http://www.memri.org.il/cgi-webxay/sal/sal.pl?lang=he&ID=107345_memri&act=show&dbid=articles&dataid=3696
7. אלי כדורי. "דמוקרטיה והתרבות הפוליטית הערבית" (הוצאת כרמל, 1993) – מצ"ב.
8. קרטיין, גלס וגל. "המזרח התיכון בפתח המאה ה-21", מבחר מאמרים בגיאוגרפיה לחטיבה העליונה, הוצאת משרד החינוך.
9. טולדאנו. "מבוא לתולדות האימפריה העות'מאנית" (האוניברסיטה המשודרת).
10. ארליך, חגי. "מבוא להיסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה" (האוניברסיטה הפתוחה).
11. ארליך, חגי. "המזרח התיכון בין מלחמות העולם" (האוניברסיטה הפתוחה).
12. ספר תוד"א עדכני של מודיעין זרוע היבשה (בספר משנת 1994 - עמודים 12-30).
13. קגלי צ'רלס, יוג'ין ויטקופף. "הפוליטיקה העולמית" (האוניברסיטה הפתוחה, 2002).
14. ארנון גוטפלד, "מניקל גראס ל'סופה במדבר': התפתחות יכולות ההתערבות האמריקנית במזרח התיכון 1974-1991" – מצ"ב.
15. אברהם בן צבי. "שורשי ההתנהגות הסובייטית", "ארצות הברית בזירה הבין-לאומית מאז 1945" (האוניברסיטה הפתוחה, 2006) – מצ"ב.
16. מיכאל י' כהן. "טרומן, הקול היהודי והקמת מדינת ישראל", זמנים, אוניברסיטת תל-אביב – מצ"ב.
17. התכתבויות קיסינג'ר – מצ"ב.

18. אפרים ענבר. "המשוואה האסטרטגית החדשה במזרח הים-התיכון", מרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים, עיונים בביטחון המזרח התיכון מס' 109: <http://besacenter.org/wp-content/uploads/2014/08/Booklet109.pdf>
19. ערן, מגן ושטיין. "המעצמות במזרח-התיכון מהלכות על חבל דק", בתוך: הערכה אסטרטגית לישראל 2011, המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב, 2011: [http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/\(FILE\)1316700904.pdf](http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/(FILE)1316700904.pdf)
20. צבי מגן. "רוסיה במזרח התיכון – מדיניות במבחן", מזכר 118, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב, תל אביב, יוני 2012: <http://www.inss.org.il/uploadImages/systemFiles/Magen%20-%20Hebrew.pdf>
21. יצחק בן-ישראל. "תפיסת הביטחון של ישראל" (ת"א: אוניברסיטה משודרת): <http://sectech.tau.ac.il/node/142> – מאמין שאפשר לבקש עותק מסדנת יובל נאמן באוניברסיטת ת"א.
22. מקורות לקורס עיון בשאלות המחקר אודות הסכסוך הישראלי-ערבי במזה"ת – מצ"ב.
23. מיכאל אפל. "עיראק – מהפכה, מלוכה, רודנות", המזרח התיכון בימינו (האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב, 2005). ראה: <http://www.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92967574>
24. ברוך גלעד. "תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל", מדינת ישראל ארכיון המדינה (ירושלים, 2011). כרך שלושה-עשר: 1958-1959: <http://www.archives.gov.il/NR/rdonlyres/94C10C0B-356A-4085-8A09-DEF25003EB59/0/Teudot13.pdf>
25. עמוס גלבע, אפרים לפיד "מלאכת מחשבת" ידיעות אחרונות, 2008
26. תמר הרמן, "מלמטה למעלה" תנועות חברתיות ומחאה פוליטית", טרור, האוניברסיטה הפתוחה, 1997
27. ארנון סופר "נהרות של אש" עם עובד, הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, 1992
28. אהרון זאבי פרקש, דב תמרי, "ואיך נדע" שיחות על מודיעין ידיעות אחרונות 2011
29. שמואל אבן, עמוס גרנית "קהילת המודיעין הישראלי-לאן?" המכון למחקרי ביטחון לאומי
30. גל אופירה, קרטין אמנון וגלס יוסף, המזרח התיכון בפתח המאה ה-21, מטה, 2003.
31. גוז'נסקי יואל והלר מרק, שנה לאביב הערבי: השלכות אזוריות ובינלאומיות, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל-אביב, 2012.
32. הורביץ נרי (עורך), דת ולאומיות בישראל ובמזרח התיכון, עם עובד, 2002

33. **רונן כהן, פרסית – ספר לימוד** בהוצאת המרכז האוניברסיטאי אריאל, 2009.
34. סולי שאהוור וערן סגל, המפרץ הפרסי – כוונים חדשים במחקר אינטרדיספליני, הוצאה לאור כתב. 2014.
35. איתן קולברג. "השיעה: סיעתו של עלי", מרטין קרמר (עורך) "מחאה ומהפכה באסלאם השיעי" – מצ"ב.
36. דוד מנשרי. "איראן: בין אסלאם ומערב" (אוניברסיטה משודרת, 1996).
37. דוד מנשרי. "משטר השאה - זרע הפורענות", "איראן במהפכה" (ת"א: הוצאת הקיבוץ המאוחד) – מצ"ב.
38. מרטין קרמר. "השיעה המתחדשת", מחאה ומהפכה באסלאם השיעי (הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל אביב, תשמ"ו) – מצ"ב.
39. אפרים קרש. "איראן – אנטומיה של מהפכה", "מערכות" 268, אפריל 1979: <http://maarachot.idf.il/PDF/FILES/8/108948.pdf>
40. מנשרי דוד. "איראן האסלאמית – בין תורה מהפכנית ואינטרסים לאומיים", האסלאם הפונדמנטליסטי: אתגר ליציבות אזורית, ת"א, מרכז דיין, 1993: - מצ"ב.
41. אפרת הראל. "דת ולאומיות: שאלת הזהות האיראנית בזמן מלחמת איראן&עראק", **איראן אנטומיה של מהפכה** (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009)
42. מנשרי דוד. "המהפיכה האסלאמית באיראן: המימד השיעי", מחאה ומהפיכה באסלאם השיעי, קרמר מרטין (עורך), מרכז משה דיין, אוניברסיטת תל אביב, הקיבוץ המאוחד, 1985) – מצ"ב.
43. שאול שי. "ציר הרשע: איראן, חזבאללה והטרור האסלאמי", 2003 – אינו ספר חובי לתוכנית, אך פרקיו הראשונים מומלצים להבנת עיקרי המהפכנות האיראנית.
44. אייל זיסר. "המעורבות האיראנית בלבנון - שורשיה, מהלכה ויעדיה", צבא ואסטרטגיה (המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב). כרך 3, גיליון 1, מאי 2011 – מצ"ב.
45. עוזי רבי. העולם הערבי לנוכח מעמדה העולה של איראן", זמן איראן (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009) – מצ"ב.
46. שגב שמואל. "המהפכה האיראנית והשפעתה על מעמדן של ישראל ומדינות ערב", המשולש האיראני, ת"א, מעריב, ע"ע 82-110.
47. ח'אלד שיח' אחמד. "איראן והשיעה כמקור לסכנה בתקשורת הבין-ערבית", זמן איראן. סקירה מספר 30, 20 מרץ 2012.
- <http://humanities.tau.ac.il/iranian/he/home-he/9-iran-pulse-he/47-30>
48. סרן ט', "מדיניות הגרעין האיראנית: רצינול, יעדים ודרכי פעולה", מערכות 399, פברואר 2005: <http://maarachot.idf.il/PDF/FILES/4/110614.pdf>

49. "שאיפות איראן להגמוניה אזורית" (סקירת יום עיון במכללה האקדמית נתניה, נובמבר 2010):
<http://www.netanya.ac.il/ResearchCen/StrategicDialogue/AcademicPub/Documents/Irans%20Ambitions%20for%20Regional%20Hegemony%20-%20Hebrew.pdf>
50. גוז'נסקי ולרנר. "איראן: סימולציה אסטרטגית", המכון למחקרי ביטחון לאומי, ת"א, ינואר 2012:
[http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/\(FILE\)1327580765.pdf](http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/(FILE)1327580765.pdf)
51. ליאורה הנדלמן-בעבור. "מחאה בשידור חי: הרפובליקה האסלאמית והמהפכה הירוקה ברשת", זמן איראן מס' 10, יולי 2009:
<http://humanities.tau.ac.il/iranian/he/home-he/9-iran-pulse-he/67-10>
52. קם אפרים. "המשבר הפנימי באיראן", עדכן אסטרטגי (המכון למחקרי ביטחון לאומי, נובמבר 2009):
<http://www.inss.org.il/uploadImages/systemFiles/116%20-%20%D7%90%D7%A4%D7%A8%D7%99%D7%9D%20%D7%A7%D7%9D%2025.6.2009.pdf>
53. "ההפגנות באיראן: האם ראשיתה של מהפכה אזרחית?", אתר ממרי (19 יוני 2009): http://www.memri.org/cgi-webaxy/sal/sal.pl?act=show&ID=107345_memri&lang=he&dbid=articles&dataid=2045
54. חגי רמי האידאולוגיה של המהפכה האיראנית כפי שהיא משקפת בסמלים ומסרים אסלאמיים – אוגוסט 1988
55. שמואלביץ אריה, המאבק על דמות המשטר באיראן בשנות 70 מכן שילוח, תל אביב 1979.
56. אלעזר צפריר, שטן גדול-שטן קטן. מהפכה ומילוט באיראן. הוצאת מעריב, תל אביב 2002
57. דוד מנשרי-הנדלמן בעבור ליאורה, איראן-אנטומיה של המהפכה, אוניברסיטת תל אביב – המרכז ללימודים איראניים.
58. אמנון נצר, יהודי איראן – מורשתם וזיקתם לארץ ישראל. הוצאת בית כורש, תל אביב 1988
59. ונצ'יני ונה, איראן הורודה – דמוקרטיה האיסלאמית החלום האבוד, ספרית קו אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד 2009
60. רחמן חיים, פנינים מהשירה הפרסית, ההוצאה האקדמית, סדרת כתב, עורך ד"ר סולי שאהוור 2009
61. ירושלמי דוד, יהודי איראן – היסטוריה קהילה ותרבות, הוצאת בית התפוצות, 2000
62. פרופ' שאול שקד - שרה סורודי, ספרות עממית של יהודים דוברי פרסית יוצאי איראן, מרכז אסיה ואפגניסטן
63. חגאי רם, לקרוא איראן בישראל, מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, 2006
64. משה אהרונוב ומאיר ליטבק, המזרח התיכון בימינו: איראן מקיסרות פרסית למהפכה אסלאמית, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2009

65. מאיר ליטבק (על אנטישמיות, הכחשת-שואה, מתוך "זמן איראן" בעריכת עוזי רבי, הוצאת קו אדום.

66. מאיר ליטבק, איראן וישראל –האיבה האידאולוגית ושורשיה <http://in.bgu.ac.il/bgi/iyunim/14/meirl.pdf>

67. אלדד פרדו, ישראל כמופת בעיני השמאל האיראני - <http://in.bgu.ac.il/bgi/iyunim/14/eldad.pdf>

68.Abrahams, Simin. Modern Persian: A Course-Book, RoutledgeCurzon, 2005.

69.Amuzegar, Hooshang. 'How to Speak Read and Write Persian, Ibex Publishers, 2nd edition, 2003

70.Farzad, Narguess. Teach Yourself Modern Persian, McGraw-Hill, 2004.

71.Thackston, W.M. An Introduction to Persian, Ibex Publishers, 3rd revised sub-edition, 2003.

72.Lambton, Ann K.S. Persian Grammar, Cambridge University Press, 2002.

73.Mace, John. Persian Grammar: For Reference and Revision, RoutledgeCurzon, 2002.

[המאמרים המצוינים בסילבוס מצויים בריכוז מסמכים](#)

6. נספחים

א. דוגמא למחווון לבדיקת עבודת חקר אישית/צוותית

קריטריון להערכה	נושאים להתייחסות	הערכה
מבוא 5%	1. הגדרת הסוגיה המחקרית 2. חשיבות הסוגיה 3. הגדרת מטרות הפרויקט 4. תרומת הפרויקט	
סקירת ספרות 10%	סקירה תיאורטית-אינטגרטיבית, הכוללת התייחסות למאמרים רלבנטיים	
חקר 15%	הפעלת כלי המחקר, איסוף הנתונים – כמותי/איכותי	
ניתוח 25%	הצגת ממצאים, ניתוח משמעותיות ומסקנות מהממצאים	
דיון 25%	1. חיבור בין ממצאי המחקר לספרות תיאורטית רלבנטית 2. מסקנות יישומיות כולל עיגון של הממצאים בהלימה לספרות תיאורטית רלבנטית 3. חשיבה ביקורתית	
הצגת העבודה בכיתה / הגנה 10%	הצגת העבודה וממצאיה בפורום הכיתה או בכל פורום אחר שייקבע	
רשימת מקורות 5%	רשימת מקורות על פי כללי הציטוט	
רפלקציה אישית / קבוצתית 5%	הצגת רפלקציה אישית וקבוצתית	

ב. דוגמא לדף צפייה לתלמיד

ייתכן מבוא קצר על הסרט, על ידי המורה. במבוא יצינו שם הבמאי, תאריך הפקת הסרט וכיצד הוא מתקשר לתחום הלימוד במגמה.

לאחר מכן התלמידים יענו על השאלות שלהלן:

אנא התייחס לשאלות הבאות:

א. כללי (ניקוד: 24%)

1. איזו תמונה הרשימה אותך במיוחד במהלך הצפייה בסרט? (8%)

2. האם הזדהית עם אחת הדמויות – אם כן, כתוב עם איזו מהדמויות הזדהית ומדוע. אם לא – הסבר מה יצר את הריחוק בינך ובין הדמויות"

3. מה היו התכנים המרכזיים שהועברו אליך במהלך הצפייה בסרט? (8%)

ב. דת, מדינה ומנהגים באיראן (ניקוד: 28%) - בחלק זה התלמידים ישאלו שאלות באופן הרלבנטי לסרט.

1. כיצד באה לידי ביטוי בסרט זה, השפעת הדת על החברה באיראן? (14%)

לחילופין: כיצד באה לידי ביטוי בסרט זה, ההיררכיה במשפחה הפטריארכלית?

2. הצג והסבר כיצד האמונות הדתיות או לחלופין המנהגים, משפיעים ומניעים את הדמות הראשית בסרט? (14%)

ג. האישה האיראנית ((ניקוד: 28%) - בחלק זה התלמידים ישאלו שאלות באופן הרלבנטי לסרט.

1. כיצד באה לידי ביטוי בסרט מעמדה של האישה האיראנית (או לחלופין: האישה האיראנית הגלותית)? (14%)

2. מה ניתן ללמוד על מעמד האישה באיראן, בעקבות הצפייה בסרט וממקורות נוספים? (14%)

ד. בהקשר לחומר הלימוד (ניקוד 20%)

1. ציין (זהה) והצג (פרט) שני מושגים/מונחים בפרסית, הקשורים לחומר הלימוד וקשורים לסרט.

דוגמא למחווון הצגת נושא בכיתה

ציון להצגה יינתן על פי **המחווון המצורף:**

שם המרצה:		נושא ההרצאה:
		חלוקת הנקודות
מבנה ההרצאה 30%	האם הפתיחה מתאימה?	6
	האם צוין ההקשר הכללי?	6
	האם החומר נבנה בצורה רציפה והגיונית?	12
	האם היה סיכום מתאים להרצאה?	6
תוכן ההרצאה 50%	דיוק במידע	15
	היקף החומר	15
	רמת החומר	20
דרך ההעברה 20%	שימוש בעזרים	3
	בעל עניין למאזינים	3
	שומר על קשר עין עם המאזינים, אינו מקריא מהכתב	8
	משיב לשאלות או מגיב להערות	3
	עומד בלוח הזמנים	3
סה"כ		100

נספח אוצר מילים לשנתיים

אוצר מילים בשפה הפרסית

<u>מילה</u>	<u>פירוש</u>
استاد	מרצה/פרופסור
اسم	שם
پدر	אב
پسر	בן, ילד, בחור
دانش	ידע
دانشمند	מלומד, משכיל (גם: מדען)
داور	שופט
درس	שיעור
دوست	חבר/ה
شهر	עיר
مادر	אם
مرد	איש, גבר
نام	שם
آره / بله	כן

אֵינִי	הָאֵם
לֹא	לֹא
יֵא	או
דֵּר	ב-
أَسَان	קל
دُرُسْت	נכון
مُهْم	חשוב
أَنهَا	הם/הן
או/וּי	הוא/היא (בלי כבוד)
ایشان	הוא/היא (בכבוד), הם (ארכאי)
تو	את/ה (חברי)
شما	אתם/אתן, את/ה בכבוד
ما	אנחנו
من	אני
همه	כולם
برادر	אח
جا	מקום
جمهوری	רפובליקה

خانه	בית
خانواده / فامیل	משפחה
دانشجو	סטודנט
دختر	בת, ילדה, בחורה
ده	כפר
رهبر	מנהיג
روستا	כפר
رییس	יו"ר, בוס
رییس-جمهور	נשיא
زبان	שפה
زن	אישה
شمال	צפון
کشور	מדינה, ארץ
کلمه	מילה
کجا؟	איפה?
از	מ-
با	עם
برای	בעבור, בשביל
به	ל

اهل	בן/בת (מקום, דת)
بد	רע
پيشين	הקודם
خوب	טוב
زيبا	יפה
سخت	קשה
آجا	נָשֵׁם
اکنون	עכשיו
کنونى	עכשווי
الان	עכשיו
اينجا	כאן
حالا	עכשיו
هنوز	עדיין
تاريخ	היסטוריה, תאריך
تدریس	לימוד
خواهر	אחות
پايان	סיום
پايان دادن	לסיים
دين	דת

שׁוּהַר	בעל (של אישה)
کتاب	ספר
کلاس	שיעור, כיתה
هفته	שבוע
وقت	זמן
چرا	למה?; מה פתאום?!
چه	מה? איזה?
هم	גם
ولی	אָבֵל
از جمله	כגון
مثل	כמו
اصلی	מקורי, עיקרי
بزرگ	גדול
جالب	מעניין
دیگر	אחר
قدیمی	ותיק, עתיק, משכבר הימים
کوچک	קטן
مقدس	קדוש
اصلاً	בכלל (לא/שאלה)

חֵילִי	מאוד
پایتخت	עיר בירה
پل	גשר
جهان	עולם
خیابان	רחוב (עם עצים)
دریا	ים
دل	לב
دنیا	עולם
دوران	תקופה
رودخانه	נהר
زندگی	חיים
سگ	כלב
سیب	תפוח
فرهنگ	תרבות/מילון
مَخله	שכונה
میدان-	כיכר (בעיר)
میوه	פרי
نَظَر	מבט, דעה
به نظر	לדעת- (לדעתי, לדעתך וכו')

הֻמְכֵּינִין	כמו-כן
רוּי	על
בר רוּי	מעל
פִּיר	זקן
גֻּוּאן	צעיר
זֶרֶד	צהוב
זִיָּאד	רב, הרבה
סֻרְח	אדום
שִׁירִין	מתוק
פֶּרֶמֶז	אדום
מִשְׁהוּר	מפורסם
נֶזְדִּיק	קרוב
תָּמַא	כל ה-
אִשְׁתִּבָּה	טעות
גֻּנוּב	דרום
חָאֵמ	גברת
חֻדָּא	אלוהים
רֶנֶג	צבע
סֶר	ראש

דֶּסֶט	יד
پا	רגל
انگشت	אצבע
ناخون	ציפורן
شرق	מזרח
غرب	מערב
قوم – ج. اقوام	קבוצה אתנית / עם
گربه	חתול
مردم	עם, אנשים
مرکز	מרכז
نقشه	מפה
چون	כי, מפני ש-
در واقع	למעשה, בעצם
چهکاره؟	בעל איזו עבודה?
سکولار	חילוני
گوناگون.	מגוון
مذهب	דת
مذهبی	דתי
مسیحی	נוצרי

מוסלמי	مُسلمان
יהודי	يهودى
כל each	هر
סליחה	ببخشيد،
יותר, רוב ה-	بيشتر
רק (גם: לבד, בודד)	تنها
בכל רחבי...	سراسر
חדר	اتاق/طاق
ילד/ה	بچه
כסף (אמצעי תשלום)	پول
מצב	حال
יום	روز
שעה	ساعت
ערב, לילה	شب
בוקר	صبح
צהריים	ظهر
חנות	فروشگاه
עבודה, מעשה, פעולה	کار
ספרייה	کتابخانه

מعلم	מורה
چطور	איך?
کدام؟	איזה? which
کی؟	מי?
کجی؟	מתי?
بعد+از	אחרי / לאחר
به+خاطر	בגלל, בשביל
جدید	חדש
خوشحال	שמח, מאושר
دور	רחוק
راضی از	מרוצה מ-
عاقل	חכם
امروز	היום
امسال	השנה
امشب	הערב
ظهر	צהריים
بعد+از+ظهر	אחה"צ
فردا	מחר
حدوداً	בערך, בסביבות

تَقْرِيباً	בערך, כמעט
پَنْجَرِه	חלון
جُمْلَه	משפט
چِراغ	מנורה
خودڪار	עט כדורי
دَر	דלת
دَفْتَر	מחברת, משרד
ديوار	קיר
شاگرد	תלמיד, מתלמד, שולייה
صندلی	כיסא
عكس	תמונה
مداد	עיפרון
میز	שולחן
شماره	מספר
قلم	עט/טוש/לורד
چَند؟ / چَند تا؟	כמה?
صِفَر	۰
يک	۱
دو do	۲

سه se	۳
چهار čahār	۴
پنج panj	۵
شش šeš	۶
هفت haft	۷
هشت hašt	۸
نه noh	۹
ده dah	۱۰
بیست	۲۰
سی	۳۰
چهل	۴۰
پنجاه	۵۰
شصت	۶۰
هفتاد	۷۰
هشتاد	۸۰
نود	۹۰
صد	۱۰۰
دویست	۲۰۰
سی صد	۳۰۰

چهار صد	۴۰۰
پانصد	۵۰۰
شش صد	۶۰۰
هفت صد	۷۰۰
هشت صد	۸۰۰
نه صد	۹۰۰
هزار	۱۰۰۰
سیاه	שחור
سفید	לבן
داشتن (دار-)	to have
آب	מים
آخر هفته	סופ"ש
بازار	שוק
زمین	אדמה
شیر	חלב/אריה/ברז
قیمت	מחיר
غذا	אוכל
جُمعه	יום שישי
شَنَبه	שבת

چقدر می‌شود؟	כמה יוצא؟
آلپته	كموبן
آبی	כחול
ارزان	זול
سبز	ירוק
گران (گران قیمت)	יקר
گرم	חם
سرد	קר
کم	מועט, קצת
زیاد	הרבה
پَرِروز	שלשום
پَس-فردا	מחרתיים
دِیروز	אתמול
دیشب	אמש
سال	שנה
مثلاً	למשל
آغاز	התחלה
بهار	אביב
پاییز	סתיו

קײַז	تابستان
המרה, שינוי	تبدیل
ישיבה	جلسه
שמש	خورشید
ממשלה, הממשל	دولت
חורף	زمستان
עונה (גם: פרק בספר)	فصل
חודש / ירח	ماه
לפני	پیش از
בין	میان = بین
יליד (שנה, מקום)	متولد
לדעת (ידע נרכש)	بلد بودن
כמה) יוצא, הופך ל-	چند می شود
אחרון (לגמרי), סוף	آخر
מהפכה	انقلاب
סוף	پایان
מפלגה	حزب (ج. احزاب)
בית ספר	مدرسه
חוק	قانون

X را	آت X
پس از/ بعد از	לאחר / אחרי
سیاسی	מדיני, פוליטי
آمدن	לבוא
پُرسیدن (پُرس-)	לשאול
تُرک کردن	לעזוב
خواندن (خوان-)	לקרוא, לשיר, ללמוד (להתפלל)
دیدن (بین-).	לראות
رِسیدن (رس-)	להגיע
رَفْتَن (رو-)	ללכת
شُدن (شو-).	להפוך ל-
شِرکت کردن- در	להשתתף ב-
کردن (کن-)	לעשות (בעיקר בפעלים מורכבים)
گَفْتَن (گو-)	לומר
نوِشتن (نویس-)	לכתוב
سِپَس = بعد = بعداً	אחר כך
آفتاب	חמה – חום השמש
جشن	חגיגה

زمان	זמן = وقت
شام	ארוחת ערב
قصه	סיפור
روزنامه	עיתון
گفتگو	שיחה
نامه	מכתב
چقدر	כמה (כמות)?
چه کار	איזה מעשה, איזו עבודה, מה (אתה עושה)?
نیم	חצי
اول	ראשון
بلند	גבוה
گذشته	שעבר (גם זמן עבר)
بهتر	טוב יותר
پس دادن (پس ده)	להחזיר
حرف زدن (حرف زن)	לדבר, לשוחח
خریدن (خر-)	לקנות
خوردن (خور-)	לאכול
دوست داشتن (دوست دار)	לאהוב

זֶדֶן (זֶן-)	להכות
زندگی کردن (زندگی کن)	לחיות
ساختن (ساز-)	לבנות
مخصوصاً	במיוחד
معمولاً	בדרך כלל
وقتی که	כאשר
اصل	מקור
پزشک	רופא(ה)
حرفه	מקצוע
حساب دار	רואה/ת חשבון
خانه دار	עקרת בית
خواننده	זמר(ת)
شغل	עיסוק, תעסוקה
کارمند	פקיד(ה)
کتاب دار	ספרן/נית
مدیر	מנהל(ת)
منشی	מזכיר(ה)
مهمان	אורח(ת)
مهمان دار	דייל/ת

מהנדס (ת)	مهندس
סופר (ת)	نویسنده-
משורר	شاعر
זן یا שוהר	همسر
עו"ד	وکیل
תודה	مرسی / ممنون
בטוח	مطمئن
לשיר	آواز خواندن (آواز خوان)
לחשוב	فکر کردن (فکر کن)
בינתיים	فعلاً
למרבה הצער	متأسفانه
נאור אינטליגנט	روشنفکر
דת	دین
דתי	دینی
לאחר	پس از
לאחר	بعد از
לפני	قبل از
רשות	اجازه
הסכמה	موافقت

درخواست	בקשה/דרישה/עתירה
نماز	תפילה
رشته	מקצוע/תחום
مجموعه	קובץ (סיפורים/שירים)
به جز	מלבד
علوم	מדע
ساواک	המשטרה החשאית באיראן בתקופת השאה
دلیل	סיבה
دیدگاه - Point of View	נקודת מבט
مترجم	מתרגם
به دنیا آمدن (به دنیا آی)	להיוולד
تمام کردن (تمام کن)	לסיים
شروع کردن (شروع کن)	להתחיל
اجازه دادن (اجازه ده)	להרשות
درس خواندن (درس خوان)	ללמוד
موافقت کردن (موافقت کن)	להסכים
درخواست کردن (درخواست کن)	לבקש/ לדרוש
پنهان کردن (پنهان کن)	להסתיר

להירשם	ثَبِتَ نام کردن (ثَبِتَ نام کن)
לשלוח	فَرَسْتَادَن (فرست)
לחזור/לשוב	بَرگِشْتَن (بر گرد)
להתפלל	نَمَاز خواندن (نماز خوان)
לצאת לאור	مُنْتَشِر شدن (مُنْتَشِر شو)
להוציא לאור	مُنْتَشِر کردن (مُنْتَشِر کن)
לכתוב	نَوشْتَن (نویس)
נפטר	دَرگِذِشْت
לרצוח	بِه قَتْل رساندن (به قتل رسان)
להדפיס	چاپ کردن (چاپ کن)
נישואין	ازدواج
לדעת	دانستن (دان)
להינשא	ازدواج کردن (ازدواج کن)
גט	طلاق
להתגרש	طلاق گرفتن (طلاق گیر)
דף	ورق
נייר	کاغذ
מדבר	دِشْت
מטוס	هواپیما

גינת ירק	باغ
תרבות	فرهنگ
גיל	سن
גן ילדים	کودکستان
בית ספר יסודי	دبستان
תיכון	دبیرستان
אוניברסיטה	دانشگاه
בית ספר	مدرسه
להסכים	موافق شدن (موافق شو)
אליל – עבודה זרה	بت
עבודת אלילים	بت پرستی
תפילה	نماز
מדע	علوم
מדעי הדת	علوم دینی
מוסיקה	موسیقی
סבתא	مادر بزرگ
סבא	پدر بزرگ
כתבה	مقاله
סיפור	داستان

חברה	اجتماع
חברתי	اجتماعی
קניה	خرید
לקנות	خرید کردن (خرید کن)
כרטיס	بلیط
להקליק	کلیک کردن (کلیک کن)
עונג	لذت
להתענג	لذت بردن (لذت بر)
שנה	سال
שנת מולד (מספירת הנוצרים- מולד ישו)	سال میلادی
שנת שמש – ספירת הנוצרים	سال شمسی
שנת ירח – ספירת המוסלמים	سال قمری
ידוע	معروف
ידוע כ....	معروف به
עד	گواه
ספרות	ادبیات
מילה	لغت
קוראן	قرآن

عرفان	רוחני – סופי
آثار	יצירה
انديشه	מחשבה
بشر	אנושות
آدم	אדם
بنی آدم	בני אדם
بيت	בית בשיר
بازی	משחק
تیم	קבוצה במשחק
بُرد	נצחון
باخت	הפסד
بُردن	לנצח
باختن	להפסיד
امتیاز	ציון
گل	פרח/ שער במשחק
مُساوی	שוויון
آموختن	ללמוד